

ek

Népszövetség ülés-
mi esemény történt,
ta még nem látott ez

ozati javaslat tartalma
át négy pontból áll.
nácis elítéli a merény-
a jugoszláv és francia
követelve a bűnösök

mlékeztet az államok
gye ne támogassanak
tevékenységet. Ez a
en a Népszövetség tag
a népszövetségi pak-

ok kötelezik magu-
amok területi integ-
kai függetlenségének
tartására.

an a tanács, áthatva
hogy jó egyetérté-
amok között, megáll-
r és jugoszláv kormá-
és 1934. évben le-
ások a jugoszláv teri-
ó terrorista elemek lé-
ére vonatkoztak, ame-
nem intéztek el oly
oszláv kormányt kielé-

pszövetség tanácsa
bizonyos magyar ha-
vagy legalább is ha-
el egyes olyan tény
l, amelyek a marse-
készítésével kapcs-
ozhatók.

ácsa felhívja a magyar
tanácsal ama intézke-
ama hatóságai ellen ho-
bűnösségét megállapítot-

an a tanács 11 tagu bi-
javasolja, amelynek a
őzi elfojtásának kérde-
egyezménytervezet el-
ai célokból elkövetett
adályozása lesz a fel-
kimonodja, hogy ebbe a
n, Anglia, Spanyolor-
Olaszország, Lengyel-
vájé, Oroszország és
hadéktalanul küldjék ki

sajtóban

akiknek lojalitása kétsé-

t is meg van elégedve
fődelegátus Genfben a
atársának kijelentése,
van elégedve a tanácsi
nem érinti Magyaror-
khardt azt a meggyőző-
hogy az elkövetkező vizs-
szolozni azt az elejétől fog
ar állítást, hogy Ma-
része a merénylet

A Saar-kérdés
szerint, Sir John Simo-
ter alsóházi beszédében
svéd és holland kormá-
zat adták ahhoz, hogy
ntesei résztvehessenek a
plendő nemzetközi had-
ügyminiszter szerint, a
nég karácsony előtt be-
vidékre.

entés szerint, a svajci
Saar-vidékre küldendő
en való svájci részvétel
tekintettel arra, hogy ez
enne. Egyébként a gen-
nácis a Saar-kérdésben

A lapok genfi jelentései
cia külügyminiszter ki-
olasz-francia megegye-
lesz igazi gyakorlati és
kájára kiható jellege, és
tantanttal is megegyezik.

nyv- és Lapidadó R. T.
strada Baron L. Pop 18
fon: 9-77.

enzurat

Taxa postală
plătite în num.
No. 224718/929.

Szerkesztő
és kiadó:
tal: Cluj,
Baron L.
Disztr. 2., I. em.

10. Telefon: 9-77. Előfizetési á
Havonta 110, negyedévre 320,
évre 600, egészévre 1200 lei.
Földre: Havonta 2, negyedévr
Földre 12, egészévre 20 dollár.
dotekek díjszabás szerint. Az „U
KELET” az erdélyi és bánági zsi-
óság egyetlen politikai napilapja.
Cikkeink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

ROMANIA-POSTA

KELET

1934. DECEMBER 12.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Börmentlen
leveleket nem
fogadunk el.

— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Mar-
tina Ernő. Felelős szerkesztő János
Ferenc. Bucuresti szerkesztés
szegi Ernő, Strada Matei Bile 2.

Péntek, 1934. dec. 14.

5695. EV. XVII. ÉVF.
TEBET 8. 281. SZÁM.

Demográfia

Hogy történelmi távlatokba kövessük
Giurescu képviselő urat, ahhoz sem időnk,
sem kedvünk.

Főlegesen lenne itt adatokkal igazolni,
hogy mesterségesen nem lehet népvándor-
lást csinálni. Erőszakos telepítésről pe-
dig nagyon keveset tudunk, ha csak most
nem veszünk róla tudomást, Giurescu kép-
viselő ur fantasztikus elképzeléseiben.

Azok a népek, amelyek ebben az ország-
ban laknak, azért telepedtek itt meg, mert
az életük jogot adott nekik megélhetésre
és azt itt találták meg, az erdélyi hegyek,
a beszarábiai folyók, a mármarosai havasok
között.

Az az ugynevezett statusjog, hogy élni,
születni és meghalni szabad, erősből min-
den más törvénynél és ezek a népek itt
élnék és halnának már évszázadok óta
együtt.

Giurescu képviselő ur sokalja ezt a dol-
got.

„Nem kergethetjük ki őket” — ugymond.
Milyen nagyilek! Még nyilván jó ember-
nek is hiszi magát robusztus kollégájával,
Robuval szemben, aki egyszerűen kikérget-
né mind a négy millió kisebbségi állampol-
gárt az országból.

Hanem közbükk kell telepíteni románokat.
Ez az elmélet.

Elméletileg ez ellen senkinek semmi kifogása
nem eshetik. A román paraszt a magyar
paraszttal és a zsidó tömegekkel
békében élt mindig, különböző vidékeken,
míg nem jöttek a felbujtók és a gazdasági
krízis elvezetésatornájaként nem dobták
a köztudatba a zsidó — és legújában a ma-
gyar kérdést.

A román parasztot telepítik kisebbségi
megyékbe, ha máshol nem jut számára
hely, ha máskülönben nem tudnak megélni.
Van azonban az éremnek egy másik ol-
dala.

A telepesnek föld kell.
A föld pedig a megyékben rendszerint
azoké, akik megművelik.

Ha tehát találma Giurescu ur olyan ro-
mán parasztot, akik hajlandó elköltözni lak-
helyéről, otthagya földjét, házat, csak tele-
pítsen.

És valószínű, hogy ez a szándék már jog-
fosztás.

Mert erőszakos telepítésre, amikor az or-
szág egyik sarkában sem mutatkozik nép-
vándorlás az ország másik sarka felé (leg-
feljebb a deklasszált erdélyi kisebbségi tö-
megek önzönlének Bukarestbe, munkát keres-
ni) ebben az országban csak egy van le-
hetőség, ha a kisebbségi paraszt földjét
odaigérik a román parasztnak.

Nagyon veszedelmes utra tévedne tehát
a kormány, ha komolyan venné Giurescu
képviselő ur feleltelen elveit a „demogra-
fikus” politikáról.

A földosztó olasz fasizmus

Az olasz fasizmus, úgy látszik, nemcsak
külpolitikai vonatkozásban készül átcsoport-
sításra a német orientáció teljes elhagyásával
s a franciák felé való közeledéssel, ha-
nem belpolitikai vonatkozásban is.

Legutóbbi milánói beszéde alkalmával is
feltűntetést kellett a Duce szokatlanul éles ki-
rohanása a kapitalizmus ellen s a munkás-
ság felé elhangzó édeskés udvarlása.

Már e beszéd is annak jele volt, hogy az
olasz fasizmus berkeiben, helyesebben bel-
politikai viszonylataiban valami ninesen ren-
dlen. A drákói olasz lapenczura ellenére is ki-
szivárogtak a külföldre azok a hírek, melyek
újanté nap-nap után számoltak be újabb és
újabb antifasizista megmozdulásokról, ame-
lyek főként a parasztság köréből indultak ki.

Az olasz fasizmus ugyanis nemhogy meg-
oldotta volna az olasz mezőgazdasági mun-
kásság hallatlan nyomorából fakadó problé-
mákat, hanem uralma alatt még elmélyítette
azokat. Aki ismeri Ignazio Silone könyvét az
olasz parasztság antifasizista beállítottsá-
ról és az olasz mammutbirtokokon uralkodó
borzalmas kizsákmányolási viszonyokról, az
teljesen megértheti az olasz parasztság anti-
fasizista magatartását.

Minden bizonnyal az olasz parasztság vég-
sőkig elkeseredett hangulatának és nem a

Gömbös magyar miniszterelnök kitart a német-
barátság mellett

A szovjetsajtó is nagy el-
ismeréssel adózik Titulescu
genfi szereplésének

Litvinov Berlinben tárgyal a keleti Locarno
kérdéséről. Mussolini újra a négyhatalmi
egyezményt forszirozza. Lord Snowden
németbarátá válikozott át

Az olasz lapok kilátásosnak tartják a francia-
olasz együttműködés megvalósítását

Genf, december 13. A jugoszláv-magyar
konfliktus sikeres elsimításának ügye még
mindig élénk hullámot ver a világ közvéle-
ményében és a világsajtóban. Különösen
Franciaországban és a kisantant államai-
ban fogadták nagy örömmel a meg-
egyeződést, de nem kisebb meglepődést vál-
tott ki a genfi siker Szovjetországban is.

A Rador prágai jelentése szerint, Benes
cseshszlovák külügyminisztert Csehszlová-
kiába való hazatérése alkalmával nagy
ünneplésben részesítették. Minden pályá-
udvaron üdvözölték. Prágában a kormány
tagjai, képviselők, szenátorok, a város pol-
gármestere és a diplomáciai kar tagjai fo-
gadták a hazatérő külügyminisztert. Az
utvonalon, amelyen a külügyminiszter au-
tója végigrobogott, szokolok és légióárius-
ok állottak sorfalat.

A szovjetsajtó szintén nagy cikkeiben
foglalkozik a genfi eseményekkel és ezek-
ben Titulescu szerepével. Kiemelik a kül-
ügyminiszter beszédekét azt a részét, mely
megállapítja a szovjet területi érdeke-
lenségét, Stalin antirevizionista állásfoglal-
ását és a magyar revizionizmus elleni ki-
jelentéseit.

Litvinov Berlinben
Genf után, mint Berlinből jelentik, Lit-
vinov külügyi népbiztos Németországba
utazott. Litvinov ma megérkezett Berlinbe,
ahol tárgyalásokat kezdett a német kor-
mányférfiakkal, a keleti egyezményhez va-
ló német csatlakozás ügyéről.

Ezzel kapcsolatban a Journal azt a hir-
adását közli, hogy Litvinov két napig ma-
rad Berlinben s tárgyalni fog Neurath
bárával, aki előtt ismertetni fogja a Genf-
ben létrejött orosz-francia egyezményt és
kifejti a szovjet álláspontját az aktuális
politikai kérdésekben.

fasizmus szociális érzületének tudható be az
a meglepő fordulat, amely a mezőgazdasági
politika szempontjából a fasiszta Olasz-
országban bekövetkezett.

Az olasz fasiszta kamara tegnap megsza-
vazta az olasz nagybirtokok kisajátításáról
szóló s a romániai földreform radikális in-
térkedéséhez hasonló intenciókat tartalma-
zó törvényjavaslatot, amely, ha gyakorlatba
fog átmenni, kétségtelenül alkalmas lesz
arra, hogy az olasz parasztság robbantó
ereje elégedetlenségét egyelőre levezesse s
a belpolitikai viszonyaltban egyre gyöngü-
lő olasz fasizmus teljes dekadenciájának
beálltát meglassítsa.

Nem tagadható meg Mussolinótól az az
érem, hogy ha a tények ereje erre kény-
szeríti, a legradikálisabb intézkedésekhez
is hozzá tud nyulni, olyan intézkedésekhez,
amelyeket a demokratikus középpártok szá-
mos országban, így Németországban is el-
felejtettek megvalósítani, megásva ezzel a
saját maguk és egyuttal a demokrácia sir-
ját is.

A Daily Herald szerint Mussolini is
újabb akciót készül kezdeni Németország-
nak Genfben történő visszatérésére. A négy-
hatalmi egyezményt a Duce szerint a Szov-
jet és Lengyelország bekapcsolásával ha-
tekonny tényezővé kell újra tenni. Ezzel
feleslegessé válnék a keleti egyezmény,
amelyhez sem a lengyelek, sem a németek
nem akarnak csatlakozni. A lap tudósítója
arról értesül, hogy a római Laval-Musso-
lini találkozón ezt a kérdést is behatóan
meg fogják vitálni.

Laval római utja

Tegnap Lebrun köztársasági elnök ki-
hallgatáson fogadta Laval külügyminisz-
tert, aki beszámolt a genfi tanácskozások-
ról és az általános külpolitikai helyzetről.
Újabb párizsi jelentés szerint még nem
tűzték ki annak a minisztertanácsnak idő-
pontját, amelyen Laval be fog számolni az
aktuális külpolitikai kérdésekben Genfben
folytatott tárgyalásairól.

Azt sem tudják, hogy Laval elutazik-e
a hónapban Olaszországba, vagy pedig el-
halasztja utját januárra. A nemzetközi po-
litikában szerepet játszó körökben remé-
nyeket fűznek a francia-olasz közeledés
megvalósulása elé. Az együttműködésre
irányuló szándéknak s az ellentétek kikü-
szöbölése lehetőségének már komoly jelei
mutatkoznak.

A római uttal kapcsolatban az Excelsior
című lap Laval-intervjú közöl, amelyben a
francia külügyminiszter kifejti, hogy
római utjának többet kell elérnie, mint
az olasz-francia jelképes barátság de-
monstrálását. Rómában az európai béke
és a gazdasági talpraállás érde-
kében meg kell valósítani a két nem-
zet közötti együttműködést.

(Folytatása a 8-ik oldalon.)

Mussolini radikálizmusa kétségtelenül
nem jóhiszeműségéből és szociális lelkiismer-
etéből fakadt, hanem páratlan gyakorlati
érezéskből, mely mindenekelőtt és mindenek-
előtt a hatalom megtartására irányul. A
Duce előtt kitűnő példák állottak annak a
ténynek igazolására, hogy a fejletlen iparu
országok tömegei, tehát a parasztság,
mindig azok mellé állanak, akik a földre-
formot hozzák számukra.

Oroszországban a szovjet mellé állott a
parasztság, mert Leninék hozták számára
a nagybirtokok felosztását, Franciaország-
ban a nagy forradalom idején a burzsoázia
nyerte meg a tömegeket azzal, hogy biztosít-
totta számukra a latifundiumok felosztá-
sát.

Mussolini tehát nem tett egyebet, mint
lemásolta az orosz és a francia példákat.
Am az olasz paraszt szempontjából ez
a tény indifferens. Az olasz paraszt végre
földet kap és teljesen mindegy neki, hogy
Mussolini adja-e ezt a földet, vagy valame-
lyik demokratikus kormány.

VILAG TÜRKE

Háborus pszichoózis
vagy üzlet?

Cseppet sem csodálkozom, ha hajdani
ősünk, a barlanglakó, doronggal vagy kő-
baltával felfegyverkezve állt őrt barlangja
kijáratánál, hogy leterítse az eléje kerülő
vadat, hogy leüssa a betolakodni akaró ra-
gadozót, vagy elbánjon az esetleg odaté-
vedt szomszédvölgyi barlanglakóval. Nem
csodálkozom, mert nehezen és száz vesze-
delem között szerezte zsákmányát, a má-
ról-holnapra való betevő falatját. Nem cso-
dálkozom, mert nem ismerte a csendőrsé-
get, a rendőrséget, az igazságszolgáltatást,
a közigazgatást, amely ma arra szolgál,
hogy személyi és vagyonbiztonságunkat
garantálja. Ősünk mindezt nem ismerte,
hanem ő maga volt mindez egy személy-
ben. Amellett nem ismerte még a szántás-
vetést sem, és a rosszabb időre való gon-
doskodást. Megérem torzonborz rémületét,
rettentő félelmét, és haragját. Nem ismer-
te a civilizáció egyetlen „áldását”, hanem
éppen ezért fogott neki nagy dühvel ezen
civilizáció alapjainak lerakásához, hogy a
barlangban kukuló kölykejt megszabadít-
sa az örökös rettegéstől, félelemtől és bi-
zonytalanságtól.

De, ime, szegény barlanglakó ősünk,
rosszul kezdte az alapot. Nem tudom hány
tízezredik generációt kölykejt még most
is örökös rettegésben, félelemben és bi-
zonytalanságban élnek, de most már nem
barlangokban, hanem kunyhókban, pincék-
ben, alacsony és piszkos házakban, no meg
cifra palotákban is. És a furkos bot, meg
a kőbalta helyett most tatóngó torku
ágyuk, gáz és bacillusbombák, kén és tűzes
esők fenyegetik őrült sebességgel, mert
edzett lábak helyett ma tank, gyorshajó
és repülőgép szállítják a veszedelmet.

Drága ősünk a mult elvező homályában,
a technika megváltozott, de a szellem nem.
Te fenyegető hangokat hallottál, amitől
megijedtél, mi meg fekete-fehéren olvas-
suk, hogy: most bocsátottak vizre egy
óriáshajót, óriási tempóban folyik a hadi-
repülőgépgyártás, új mérgegszagt fedeztek
fel, minden sarokból csiráznak a háborus
konfliktus magvai, stb., stb.

De dacára a külügyminiszterek és a kü-
lönböző politikai vígécék ide-oda utazga-
tásainak, szaladgálásainak, ezeket az igazi
háborus okokat nem tudjuk felfedezni. Az
a benyomásunk, hogy ezek a politikai ví-
gécék nem a háborus okok eltűntetésén,
hanem azok előidőzésén fáradoznak. Az
egész úgy tűnik fel, mint mikor egy sereg
varju összecsődül, halk káromással tanács-
koznak, aztán hangos káromással széjjel-
szélednek, hogy öt perc múlva ismét ösz-
szecsődüljenek és a végén lecsapnak az el-
ső védtelen csirkére. Az egész európai tér-
képen nem lehet találni egyetlen alkalmas
pontot, ahonnan egy alapos okot lehetne
kicsiholni a kontinens felrobbantására.
Mert hol van ma az összetakolt Habsburg-
birodalom forrongó csehjeivel, lengyelei-
vel, ukránjaival, délszlávjaival és az örök-
ké elégedetlenkedő Magyarországával? És
hol van maga Magyarország tulterhelve
nemzetiségekkel? Hol van Olaszország ad-
riai és déltiroli aspirációival? Hol van a
balkáni tüzfészek? És hol van Elzász-Lo-
tharingia?

Németországnak van egy Saar-problémá-
ja és egy danzig-i korridorja. Ezért érdemes
háborút viselni? Érne-e ezek a területek
annyit, amennyibe egy háboru kerülhet és
van-e annyi lakosuk, amennyi katona a fű-
be haraphat? És nem lehet-e ezekkel a
problémákkal várni, amíg békésen elinté-
ződnék, amire mód és lehetőség van? Az-
tán itt van az Anschluss. Vajjon a nagyzá-
si hóborttól és a politikai ambíciótól elte-
kintve, mi ok van, hogy emiatt valakinek

csak a hajszála is meggömbölyjön. Ausztria német voltát senki sem akarja megszüntetni. A német birodalomhoz való csatlakozása csak idő kérdése, előbb-utóbb ugyanis bekövetkezik. És nem jobb Ausztriának és Németországnak is, hogy Ausztria ezen a címen különböző előnyöket és kölcsönöket zsarol ki? Avagy itt van Magyarország, Középeurópa fenegyereke. Miután ezer évig uralkodott egy számszerűleg nagyobb kisebbségi tömegben, ma nem tudja elviselni néhány százszor magyarnak idegenuralom alá jövetelét. Türelem. Ma ugyan még csörtetik a kardjukat az utóállamok, de titokban mindegyik hajlandó a béke kedvéért holmi engedelményekre. Magyarországnak nem érdemes ezért egész állami létét kockáztatni. Ugyanez áll Bulgáriára.

Kutatva sem találunk komoly okot a háborus konfliktusra, ha csak néhány generális ambiciózus tulbuzgóságára nem vagyunk tekintettel. És mégis tele van a levegő háborus hírekkel. Vajjon miért? Éppen úgy, mint ahogy a harisnyakirály ajánlja az ő legújabb divatu harisnyját a közönségnek, vagy a csokoládé-király a csokoládéját, éppen az ágyu-király az ágyuját. Amde harisnyára, csokoládéra békében és háborubban egyaránt akad fogyasztó, addig hadiszerekre — szerencsétlenségre — csak háboruban. Tehát fel kell idézni a háboru rémét. Ehhez jó a diplomácia és a saját. Pénz van elég, nem kell sajnálni. (Lásd a Washingtoni parlamenti vizsgálóbizottság adatait, vagy akár közelebb a Skoda-ügyet). Egy másik fontos tulajdonsága a hadiszereknél, hogy magánosoknak hasznavehetetlen, nem cirk, csak a kormányoknak. Tehát az alarimozáson kívül nem kell külön reklám. Az eladásokat el lehet intézni pl. a leszerelési konferencia előszobáiban. Csak jó ügynőkök kellene, mint Sir Basil Zacharov vagy Zeletzki. És a közvélemény? Az nem számít, azt lehet csinálni. Elvégre hazafias dolgokról van szó, ahol mindenki legjobban, ha befogja a száját. Aztán itt vannak az ilyen jó korlátoltfejjű, de jó torok demagógok, mint Hitler, akik egy leereszkedő vacsora és holmi pártkassza támogatás ellenében szállítják a hangos közvéleményt. Mert, ami igaz, az igaz, a hadiszermagnások demokratikus emberek és sokat adnak a közvéleményre. Lelkes és engedelmes ágyutöltelék nélkül mitsem ér az egész üzlet.

A hadiszereknél van még egy kiváló tulajdonságuk: hamar elavulnak és kimennek a divatból. Amennyire ki van szolgáltva a divatnak a harisny, a selyem, a karton, stb., éppennyig az ágyu, a gáz, a hajó. Ma a cirkáló, holnap a tengeralatt-

jóru. Ma a tank, holnap a repülőgép, holnapután talán a gépfegyveres motorcikli. Ma a kék gáz, holnap a sárga. Aztán mindennap vannak hírek a legfrissebb találmányokról. És melyik hazafias kormányának nem repes a szive azért, hogy magának szerezze meg a legújabbat, akárcsak a divathölgy szive repes a legújabb kalapért. A régieket tehát sutba kell dobni, és újabbat vásárolni.

Amellett a repülőgép vagy a tank motorja akár működik, akár nem, romlik. Pár év alatt hasznavehetetlen, akár van háboru, akár nincs. Az ágyu megrozsdásodik és akkor is tönkre megy, ha még egy patkányt sem gyilkoltak le vele. Átkozott egy dolog ez. Mindent felhasznál az ember: a ruhát, az élelmet, egyéb használati tárgyakat. De a hadiszerekre csak egyszer 40—50 esztendőben van szükség és mégis folyton vásárolni kell.

Tiszteletreméltó ösünk, lám bariang helyett ezért kell gondoskodnunk gázmentes pincelakásról, torzonborz szakáll helyett otromba gázmaszkkal gyakorlatozunk és dorong helyett bombát szorongatunk a markunkban. És ahogy te féltetted kölykeidet, nem kevésbé aggódik ma is az anya gyermekeiért, amiket nagy kinnal megszült nagy fáradtsággal táplált és hosszú éjszakákat virrasztott mellettünk szorongó félelemben. És amikor így felnevelte és féltő reménnyel néz a jövője elé, akkor jön Zacharov és Wickers, Creusot és Skoda, Krupp és mások és maguknak követelik. És oda kell adni. Nincs kibuvó. A néhány tízezer generáció óta, szeretett ösünk, minden generáció leadta a maga adóját. A barlangi lesbeállítás átka mindig kísért azóta. Hiába volt Mózes, Budha, Plato, Jézus és számtalan mártír és apostol. A Kainok még mindig erősebbek, mint az Ábelek. És ha van is csendőrségünk, rendőrségünk, igazságszolgáltatásunk, közigazgatásunk, amelyek megvédik személyi és vagyonbiztonságunkat, nincs még semmi védelmi berendezésünk a kollektív kincsek megvédésére. Ha jutottunk is annyira, hogy nem ütjük le egymást az uccán, nem jutottunk annyira, hogy népek, nemzetek és állások ne rohanjanak egymásnak a határokon. Ha jutottunk is annyira, hogy házamat, földemet, kalapomat és botomat magaménak mondhatom, de vajjon sajátomnak mondhatom gyermekemet, gondolataimat, nyelvetem és kultúrám? Gyermekeket elvehetik, nyelvet és kultúrát rám oktrojálhatnak.

Tiszteletreméltó ösünk, a civilizációt talán nem a baltával kellett volna kezdeni. Elhibáztad az alapot és egész munkád hiábavaló volt!

Szilágyi Lajos

Új technikával

a vegytisztítás
Czinknél nem drágább,
csak jobb, mint bárhol.

Egy bukaresti tanár fellünetteltő levele Eckhardt Tibor 1918-as szerepéről

Magyarország népszövetségi delegátusa azonos az egykori tordamegyei főszolgabíróval?

Bucuresti-Bukarest, december 13. A Curentul levelet közli George Marietól, a Regele Ferdinand liceum tanárától. A levél a következőket tartalmazza:

Abban a meggyőződésben, hogy az országnak információkkal szolgálatot tehetnek, néhány szóval leírok önöknek egy tragikus és véres epizódot, amely 1918 októberében történt Turda megye több községében. A szomorú események hőse a tordamegyei járai járás főszolgabírája volt, Eckhardt Tibor, aki ma Magyarország népszövetségi képviselője. Amikor embereink a frontokról kezdtek hazatérni, ez az ur felfegyverezte a járai magyar lakosokat Targusor községben, amely 30 román község között fekszik. Elrendelte, hogy ha a szomszéd községekből valaki közeledik, kímélet nélkül lökjék le. Így esett áldozatul három ártatlan ember, akik valamit vásárolni akartak a községben. Nem sokkal később Eckhardt azt hallotta, hogy egy Kendé Gusztáv nevű jegyző, népbiztos egyik sanyargatója, aki ma is valahol Bihar megyében működik, a román nép haragjának áldozatul esett, ami egyébként nem volt igaz. Erre Eckhardt azonnal segítséget kért Tordáról, ahonnan Vincze csendőrkapitány érkezett meg egy különítménnyel.

Eckhardt rendelkezése a különítmény bevonult Filea de Sus és Filea de Jos községekbe és mindenkit, aki utjukba esett, agyonlőttek. Így 9 vagy 10 embert öltek meg.

A levél írója felajánlja az általa állított tények bizonyítását, hogy ebből megállapítható legyen, ki képviselte Magyarországot a marsellei merénylet ügyének védelmében.

A Curentul is kívánja annak megállapítását, egy és ugyanaz a személy-e a népszövetségi delegátus a járai főszolgabíróval és igazak-e a levélben terhére felhozott vádak?

IRODALMI LEXIKON

A világirodalom minden ága és tárgyköre.
Szerkesztette: Dr. Benedek Marcell.
1224 lap, 700 kép, 100 360 lej
műlap, diszkótés tokban
a korábbi Lapage-nál, CLUJ. Kérje az új könyvek jegyzékét

Nem ELEGENDŐ

hogy valamilyen krém használjon és rövid ideig tartó fényt érjen el.

Minden szakértő tudja, hogy a cipők gondozására a legmegfelelőbb a „Gladys” krém. Vegyi összetétele a cipőnek összehasonlíthatatlan fényt ad, míg az e krémmel való mindennapos kezelés meghosszabbítja élettartamát. Minthogy csak egészen csekély mennyiségre van szükség, „Gladys” takarékos cipőkrém. Az a tény, hogy a gyár minden forgalomba kerülő dobozát szavatol, kiemeli ennek a gyármanynak az értékét.

GLADYS
A LEGKIADÓSABB, TEHÁT A LEGGAZDASÁGOSABB CIPŐKRÉM

Egy előkelő ember soha sem megy el hazulról fénylő cipő nélkül. A legszébb fényt a „Gladys” cipőkrémmel éri el.

Liverpoolban leszakadt a népegyetem egyik előadótermének padlózata: 300 sebesült, számos halott

Tizenkét méter magából zuhantak alá a hallgatók

London, december 13. Liverpoolban, a népegyetem első emeleti nagytermében egy előadás alatt a terem padlózata hirtelen leszakadt. A teremben levő 400 ember 12 méter magasságból lezuhant. A sebesülteket teherautókon szállították kórházba. Este 10 óráig 300 sebesültet vittek el. A halottak számát még nem tudták megállapítani.

Újabb jelentés alábbiakban közli a pártját ritkító, borzalmas szerencsétlenség részleteit:

Tegnap Liverpoolban a Szent Kelemen iskola előadói termében az iskola önévelkei hangversenyt rendeztek. Az ünnepségen megjelentek a gyermekek szülei, a város több előkelősége és a tanári kar is, úgy hogy a terem zsúfolva volt. Javában folyt a hangverseny, mikor a színpad, amelyen a gyermekzenekar tagjai foglaltak helyet, eddig ismeretlen okból hatalmas dőrével tizenkét méter mélységbe zuhant. A teremben erre óriási pánik keletkezett. Sikoltás és jajveszélés töltötte be a termet s a nézőtérén helyetfoglaló szülők a színpad felé rohantak, de nem segíthettek a gyermekeken. A mélységből közben idegtépő segítségkiáltások és jajgatások hangzottak fel.

A szerencsétlenség hírére nagyszámú tüntetés és rendőrség vonult ki a helyszínre, hogy a halálos veszedelemben lévőket megmentsék.

A teremben borzasztó rémület uralkodott, a szülők és a nézők félőrülten futkostak össze-vissza és taposták le egymást. Ezalatt nagy tömeg fogta körül

az iskola épületét és a rendőrkordont áttörve, behatolt az épületbe. Közben megkezdődött a mentési munka, este tíz óráig háromszáz személyt huztak ki a romok közül, akik valamennyien könnyebb és súlyosabb sérüléseket szenvedtek.

A sebesülteket autóbuszokon és a mentőautókon kórházba szállították.

A rendőrség feltevése szerint az összemolt színpad romjai alatt még legalább százan vannak, akik valószínűleg halottak.

A szerencsétlenség az egész országban nagy részvétet keltett.

— Be kellett zárni a sorocai kórházat — tüzifa hiánya miatt. Kisenevből jelentik: A beszarabiai egészségügyi felügyelőség jelentést kapott, hogy a sorocai megyei kórházat tüzelőanyag hiánya miatt kénytelenek voltak bezárni.

A meghódított élet. Lelkes, szenvedélyes és fantasztia embereket rajzol Virgilio Brocchi, ez a lelkes, szenvedélyes író, akik félig szentek és félig örültek, de törhetetlenül mennek a maguk hitének lobogója alatt. Virgilio Brocchit a legmagasabb idealizmus, a legnemesebb humanizmus fűti: e tekintetben Barbusseval vetekedik. „A meghódított élet” (Il Posto del Mondo) Brocchi remek regénye, Komor Zoltán kitűnő fordításában, remek fehér papíron. Atheneum-kiadásban, 330 oldalon, egész vászonkötésben 90 lej minden könyvkereskedésben, köadóhivatalban, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje az Atheneum-újdonságok jegyzékét.

Sok hí
A
ZS
SE

Bucuresti-Kelet (tud.) keresztül a összecsapások Végre a par munkáját és elé kerül. A kezdődik a még páratlan felszerelési p eddiginél is sabb körülm Holott a S lentőségéből. reávonatkozó torul Oficial lők kézhez k tatott példák számlának az szerű politik össze, hisze hogy a nagy felfújtak, ug Elsősorban mi volt a S párt szerep amikor a Sko elhangzott, a irányította az szónokok egy dalkkal. Az fordított a S Némi jóinduk lejre csökke De azt viszor zeti paraszt részesedett e Románia eg egynegyede. r arról beszélt tot ki kell életéből.

Csak hogy a a kormányrol mények folyt A liberális k választottak a nemzeti p mint félfévig mértékben m Skoda-ügy csökkentek a ságába vetett gül is a jelen „megállapított ott a Bentó

Cihoski táb miniszteri fel etés akarja ut ezredet kijár usról feltétel az ügyben és

Sele
Amer
JOHN

Skán
Ötven m

Cluj-Koloz Kelet (tud.) hivatalhoz a jelentések e tek terjedése tatás szerint látos megb Ezenkívül 28 beteg fekszik ványkórház Dr. Vlad v kijelentette,

Sok hübó semmiért

A Skoda-botrány napról-napra zsugorodik és maholnap semmi sem marad belőle

Előbb 15 milliárdos, majd 5 milliárdos megvesztegetésekről beszéltek, most meg három ember ellen emeltek ingadozó alapokon álló vádakat

Bucuresti-Bukarest, december 13. (Az Uj Kelet tud.) A Skoda-ügy körül hónapokon keresztül olyan viharok dúltak, hogy az összecsapások zaja bejárta az egész világot. Végre a parlamenti bizottság befejezte a munkáját és Bentoiu jelentése a parlament elé kerül. A karácsonyi szünet után meg is kezdődik a román parlament történelmében még páratlanul álló vita, melyen a nagy hadfelszerelési panama minden részletét még az eddiginél is sokkal egységesebben és viharosabb körülmények között fogjuk megkapni.

Holott a Skoda-ügy hétről-hétre veszít jelentőségéből. Most, amikor a jelentés, a reávonatkozó iratokkal együtt már a Monitorul Oficial nyomdájában van és a képviselők kézhez kapják a jelentés egy-egy nyomtatott példányát, bukaresti politikai körök számolnak azzal, hogy a Skoda-ügy igen egyszerű politikai manőverre zsugorodik majd össze, hiszen az események azt mutatják, hogy a nagy ügyből, amelyek a Skoda-affért felfújták, ugyszólván nem lesz semmi.

Előszörban meg fogják állapítani, hogy mi volt a Skoda-ügyben a nemzeti parasztpárt szerepe. Nem kell elfelejteni, hogy amikor a Skoda-ügyben az első interpelláció elhangzott, a nemzeti parasztpárti kormány irányította az ország ügyeit. Az ellenzéki szónokok egyáltalában nem spóroltak a vádakkal. Az első volt: hogy 15 milliárd lejt fordított a Skoda-cég megvesztegetésekre. Némi jóindulattal ezt az összeget 5 milliárd lejre csökkentette a vádaskodók fantáziája. De azt viszont megállapították, hogy a nemzeti parasztpárti kormány minden tagja részesedett ebből a hatalmas összegből, mely Románia egyévi költségvetésének mintegy egynegyede. És volt olyan időpont is, amikor arról beszéltek, hogy a nemzeti parasztpártot ki kell közzösíteni az ország politikai életéből.

Enyhülnek a vádak...

Csak hogy a nemzeti parasztpárt eltávozott a kormányról, sőt az ismert politikai körülmények folytán kormányképtelenné is vált. A liberális kormány következett. Bizottságot választottak és vizsgálatot kezdtek — éppen a nemzeti parasztpárt kivánságára. Több mint félévig tartott a vizsgálat. És amilyen mértékben mélyedtek el a bizottsági tagok a Skoda-ügy tekervényeiben, éppen annyira csökkentek a megvesztegetési összegek nagyságába vetett titkos politikai remények. Végül is a jelentés elkészült. A bűnösök kiletét „megállapították”. Milyen eredményekre jutott a Bentoiu-jelentés?

A megvádolt politikusok

Cihoski tábornokot és Popovici Mihályt a miniszteri felelősség alapján a semmitőszék elé akarja utalni Bentoiu jelentése. Georgescu ezredet kizárólag vádolja meg, Boila Romulusról feltételezi a jelentés, hogy része volt az ügyben és azzal vádolja, hogy nem tudja

indokolni vagyonának eredetét.

A telefonbeszélgetés, melyből a vád születik

Ha azonban részletesen foglalkozunk a vádakkal, Bentoiu jelentése egészen másképpen fog festeni, mint ahogyan azt az előadó megállapítja. Popovici Mihály ellen az a vád, hogy telefonon felhívta Pomponiu ezredet és informáltatta magát a nyomozás állásáról. Ezzel állítólag befolyásolni akarta a nyomozás menetét és így ennek tulajdonítják, hogy ez nem hozta meg a kívánt eredményeket. Ez a vád annyira komolytalan és olyan kevésbé bizonyítható jogilag, hogy a liberális párton belül is kételkedve fogadják és ha a képviselőház nem is, de a semmitőszék feltétlenül mentesíteni fogja Popovici Mihályt a feülelesen alátámasztott és jogilag egyáltalában nem helytálló feltételezés alól. Nincs azonban kizárva az sem, hogy már a parlament el fogja ejteni a vádat Popovici Mihály ellen.

Az enyhítő vád

Ami Georgescu ezredet illeti, ő nem tagja a nemzeti parasztpártnak és így ügye közelebről nem is érdeklí azokat, akik ellen a Bentoiu-jelentés tulajdonképpen szól. Georgescu bűnösségét egy levélből vélte megállapítani a bizottság, amelyet Stefanescu-Amza minisztersége alatt irt. Ez a levél azonban a nemzeti parasztpártra nem hogy terhelő, de kifejezetten kedvező.

Boila Romulus a vádlottak padján

Boila Romulus ügyében a vád csak feltevéseken épült. A vád főpontja, hogy nem tudja igazolni vagyona eredetét, ami valóban súlyos állítás, de ez lehet egészen független a Skoda-ügytől. Az pedig egészen kétségtelen, hogy két évvel ezelőtt a kolozsvári tábla igazolta Boila vagyonának eredetét és a tábla jogerős határozata körülbelül egybeesik azzal az idővel, amikor a Skoda-ügyben történt állítólagos megvesztegetések megtörténhettek.

Sok hübó — semmiért...

Ime, mivé lettek a Skoda-botrány kezdetén hangoztatott óriási vádak. Nem beszélnek már milliárdokról, elűntek azok a rágalomok, hogy a nemzeti parasztpárti kormány összes tagjait megvesztegették. A Bentoiu-jelentés, bármennyire is nélkülöz minden tárgyilagosságot, élő cáfolata azoknak a vádakkal, amelyek el akarták tüntetni a nemzeti parasztpártot az ország közéletéből. És ezzel a jeletéssel a dolog nem is ért véget. A parlamenti vita után a semmitőszék fogja kimondani a döntő szót ebben az ügyben.

Ez az oka annak, hogy nemzeti parasztpárti körökben optimista szemmel néznek a vita elébe. A párt ugyanis az összecsapások minden fázisából eddig győztesen került ki és minden reménye megvan rá, hogy a jövőben is ez fog történni.

Select Mozgó

Amerika leghíresebb művészeit mutatja be: CLARK GABLE, MIRNA LOY, JOHN és LIONEL BARRYMORE, HELENE HAYES, ROBERT MONTGOMERY legújabb rendkívüli slágerükben:

Select Mozgó

CIKLON AZ ÓCEÁN FOLOTT

mélyen megindító film, különleges felvételekkel.

Skarlátjárvány terjedt el Kolozsváron

Ötven megbetegedés történt. Könnyű lefolyású a betegség, de a járvány még fokozódni fog

Cluj-Kolozsvár, december 13. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári városi orvosi hivatalhoz az utóbbi napokban aggasztó jelentések érkeztek a járványos betegségek terjedéséről. Csütörtök délelőtti kimutatás szerint az utóbbi hetekben 50 skarlátos megbetegedés történt a városban. Ezenkívül 28 diftériszes és 17 tifuszos beteg fekszik, szigorúan elkülönítve, a járványkórházban és magán házakban.

Dr. Vlad városi főorvos érdeklődésünkre kijelentette, hogy a skarlátos megbetege-

dések száma váratlanul magasra rugott. Az egész év folyamán összesen 153 skarlátos megbetegedés történt, és az év utolsó hónapjában terjedt el a járvány, mely ugyan könnyű lefolyású, de terjedésétől tartani lehet.

Kijelentette a főorvos, hogy a kolozsvári orvosi kar a legmesszebbmenő óvatossággal járt el a megbetegedések tekintetében. A szülőknek fokozott óvatosságot ajánl a városi tisztifőorvos.

VÁSÁROLJON OLCsó FÉNYT!

Mi a méter?

A hossz mérték egysége.

Mi a watt?

Az áramfogyasztás egysége.

Mi a lumen?

A fényerő egysége.

Mi a dekalumen?

A magasabb fényerő egysége.

A VILÁGÍTÁSI TECHNIKA LEGUJABB VIVMÁNYA A,

TUNGSRAM D

DUPLASPIRÁLLÁMPA

DEKALUMENSOROZATBAN VÁLTOZATLAN ÁRAMFOGYASZTÁS MELLETT 20%-IG TOBB FÉNYT AD.

Naplényre kerültek a német nagyvezérkar háborús tervei

Egyszerre és hadüzenet nélkül fogják a német repülőgépek Párizst és Londont megtámadni

Bucuresti-Bukarest, dec. 13. (Az Uj Kelet tud.) A Dimineata mai számában Wickham Steednek, az ismert angol publicistának „Németország háborút készít elő” című cikkét közli. Eszerint a Harmadik Birodalom vezetőinek pacifisztikus kijelentései ellenére is céltudatosan és szakadatlanul készül a háborúra. Német katonai körökben már eleve elvetik egy esetleges hadüzenet gondolatát. Németország hivatalos hadüzenet nélkül fogja megkezdeni a háborút, egyszerre támadva meg repülőgépeken

Franciaország katonai és ipari centrumait. Ezzel egyidejűleg repülőgépekről fogják bombázni Londont és a délangliai ipari centrumokat is.

Wickham Steed hangsúlyozza, hogy nem a levegőből veszi állításait, amelyek komoly reálításokra támaszkodnak. A német nagyvezérkar tervei nem ismeretlenek az angol kormány előtt sem. Ha ezen a terven taktikai, vagy stratégiai változtatások történének is, a lényege ugyanaz marad.

Az olasz fasiszta parlament megszavazta a nagybirtokok kisajátítását célzó törvényjavaslatot

Róma, december 13. (Rador.) A kamara törvényjavaslatot fogadott el, amely a nagybirtokosoknak közép- és kisbirtokokká való átalakítását célozza, hogy a mezőgazdasági munkásoknak földet biztosítson. A földtulajdonosok, akik önszántukból parcellázzák birtokukat, az érték egy harmadát kapják, míg azok, akik ezt nem teszik önként, kisajátítás alá esnek és az állam által megállapítandó összeget fogják kapni.

Teljes felbomlás előtt állanak az angol-amerikai-japán tengerészeti előkészítő tárgyalások

Az amerikai delegáció a jövő héten visszautazik Amerikába. Tavasz előtt nem hívják újra össze az értekezletet

London, december 13. Az amerikai-angol-japán előkészítő jellegű tengerészeti tárgyalásokban szünet áll be. Az amerikai delegáció a jövő hét folyamán visszautazik Amerikába. Ezzel kapcsolatban az amerikai delegáció körében megerősítik a hírt, hogy az angol kormány elhatározta a jelenlegi tengerészeti tárgyalások abbahagyását, anélkül, hogy bevárná, míg Japán felmondja a washingtoni tengerészeti egyezményt.

A Times szerint a hét vége előtt lesz még egy amerikai-angol tengerészeti esz-

meccsere, de valószínű, hogy az amerikai delegáció szombaton hazautazik.

A japán tengerészeti delegáció új utasításokat vár a tókiói kormánytól.

London, december 13. Diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint nem valószínű, hogy tavasz előtt megkezdjék újra a nemzetközi tengerészeti előkészítő tárgyalásokat. Sőt az amerikai delegáció több tagjától olyan kijelentések forognak szönyegen, hogy tavasszal is csak akkor fognak tárgyalni, ha lesz miről.

SPORT

Szombaton és vasárnap
Kolozsvár tör- és kard-
vivóversenye

Cluj-Kolozsvár, december 13. (Az Uj Kelet tud.) Szombaton és vasárnap bonyolítják le a Haggibbor rendezésében Kolozsvár egyéni férfi tör- és kardvivó versenyét. A bajnoki verseny, mely a vízvezeték nyitánya is egyúttal, mindenkor legnagyobb eseménye volt a vivóversenynek, amely az ország legjobb vivóit állította a pályára.

A versenyre eddig Szatmár és Nagyvárad jelentették be részvételüket, azonban a rendezőség számolt Marosvásárhely, Arad, sőt Bukarest részvételére is. Természetesen azon a kolozsvári egyesületek, élen a Haggibborral, teljes gárdával vesznek részt. A versenyeket a következő beosztás szerint bonyolítják le: szombaton délután 3 órai kezdettel tör-, vasárnap reggel 8 órai kezdettel kardverseny.

A verseny jellege, valamint a versenyzők ismert képességei révén nem lehet kétséges, hogy az a vivóverseny minden kedvelőjét megnozgatja és úgy a szombati tör-, mint a vasárnapi kardverseny a legnagyobb érdekfodós mellett fog lezajlani. A versenyeket a Haggibbor Calea Marechal Foch (volt Kosuth Lajos uca) 10. szám alatti klubhelyiségében rendezik, minimális belépődíjak mellett.

Sportújságíró kongresszus. Az Erdélyi és Bánsági Sportújságírók Szindikátusa december 16-án tartja évi közgyűlést az aradi Iparos Otthon nagytermében. A kongresszus napirendjén a sportéletre is fontos kérdések szerepelnek.

Budapest—Rotterdam 5:4 (2:2). A magyar válogatott labdarúgócsapat tegnap Budapest válogatottja néven Rotterdamban játszott a város válogatottja ellen, melyet 2:2-és félidő után 5:4 arányban győzött le. A magyar csapat góljait Vincze (2) és Titkos (3) lökték, míg felállításuk ez volt: Háda, Györi—Sternberg, Seres—Szűcs—Szalai, Markos—Vincze—Solti—Cseh—Titkos. A magyar válogatott vasárnap Dublinban Írország válogatottjával játszik.

Possák leszerződött a Romániába. Az Uj Kelet írta meg elsőnek, hogy Possák, a TAC centersatára eredeti tervét megváltoztatva nem Svájcba, hanem Kolozsvárra szerződött, ahol a Romania csapatában tréner és játékos lesz. A erre vonatkozó megállapodás létrejött és Possák a Romania legközelebbi barátságos mérkőzésén játszani is fog.

Max Baer, az ökölkategóriájú ökölvívás világbajnoka nem az egyedüli boxtehetség a családban. Newyorki jelentés szerint Max Baer testvére, Buddy Baer, egy barátságos ökölvívómérkőzésen Red Field nevű ellenfelét a mérkőzés ötvenedik másodpercében kiütötte. Szakértők véleménye szerint Buddy Baer nagy jövő elé néz.

Kanadai jégkorci együttes Bukarestben. Londonból jelentik: Winnipeg Monarchs jégkorci csapata, amely Kanadát képviseli a davosi világbajnokságon, már bejutott Európába. A kanadai szövetség szerint ez az együttes nagyobb játékerőt képvisel, mint a tavalyi kanadaiak. Bukaresti jelentés szerint tárgyalások folynak a kanadai csapat egy bukaresti játékosát illetően. Nincs azonban hír, hogy a csapat oda vagy vissza-utaztatásban egy mérkőzést Kolozsváron is játszon.

Az asztalitenisz világbajnokságokat február 8-16 között rendezik. Londonból jelentik: Az angol szövetség ma nyilvánosságra hozta a világbajnokságok terminusát. Eszerint a mérkőzések február 8-án kezdődnek a 15.000 nézőt befogadó Empire Sports Arenában. Nevezéseket január 8-ig az egyéni számokra, január 28-ig a csapatbajnokságokra lehet beküldeni. A meccseken használandó labdákra vonatkozólag még nem döntöttek. De több mint valószínű, hogy az angol labdákat fogják "hitelesíteni" a világbajnoki küzdelmekre.

A KAC—Tricolor Nagybanján lejátszott II. ligabajnoki mérkőzés annak idején a Tricolor megővta. A Nemzeti Bajnokság bizottsága most tárgyalta az óvást. Megállapítást nyert, miszerint a KAC a mérkőzés napján fel volt függesztve, ennél fogva a bizottság az eldöntetlen eredményt megsemmisítette és annak két pontját gólarány nélkül a Tricolor javára írta.

Erdőt a Hungária. Budapestről jelentik: A Hungária futballcsapata tegnap leszerződött Vigh IV-ét, a III. ker. FC jóképességű csatárát.

KÖZGAZDASÁG

Ismét revízió alá veszik az italmérési
engedélyeket

Két kategóriába osztják az italmérőket. A falusi kocsmárosok havi részletekben is fizethetik az italmérési engedély illetékeit

Bucaresti-Bukarest, december 13. (Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztérium elhatározta, hogy revízió alá fogja venni az összes városi és falusi italmérési engedélyeket. A revízió bevallott célja az, hogy a jövőben pontosan meghatározzák, hogy kinek milyen italmérőket kizárására van jogosultsága. Két kategóriába osztották be az italmérőket. Az egyikbe a bort, sört, pálinkát és nem monopolizált cukkát árusítók kerülnek, a másikat a desztillált italokat árusítók képezik.

A minisztériumhoz számos panasz érkezett be az italmérési engedélyekre kivetett illetékek túlszigorú behajtásával és a kivetett illetékek nagyságával kapcsolatban. A minisztérium úgy döntött, hogy a jövő április elsejéig bezárólag megengedi az italmérőknek, hogy a vonatkozó illetékeket havi részletekben fizessék ki. Ezt az engedélyt mindenestre csak azok a falusi italmérők élvezhetik, akik megszakítás nélkül üzték foglalkozásukat. Az italmérőkre kivetett bünteté-

sek a minisztériumi rendelet értelmében csak készpénzben fizethetők, adóbonokban nem fogadjhatják el a pénzügyigazgatóságok.

Giávescu pénzügyminiszter törvényjavaslatot készített az autók megadóztatására vonatkozólag. A javaslat megszünteti a közsegeknek azt a jogát, hogy évi 8000 lejes túlléteket vessenek ki a luxusautókra. A megyei közlekedési hivataloknak a jövőben nem lesz joguk autómobilszámokat kiadni mindaddig, amíg a minisztérium nem igazolja, hogy az illető autó után esedékes összes adók és illetékek le vannak fizetve. Az adókövetést csak pénzügyi ellenőrök végezhetik. Minden, az autón eszközölt változtatás, úgy a karosszériát, mint a súlyt, mint pedig a gépet illetően, bejelentendők a pénzügyigazgatóságnál. Adólevonás csak abban az esetben eszközölhető, ha az autót eladták, használhatatlanná vált, vagy teljesen kivonták a forgalomból.

Megkötötték az új román-cesh kereskedelmi
és kliringszerződést

Manolescu-Strunga miniszter nyilatkozata a prágai kereskedelmi tárgyalások eredményéről. Olaszországgal, Jugoszláviával, Magyarországgal és Németországgal kötnek új kereskedelmi szerződéseket

Prága, december 13. Manolescu-Strunga kereskedelmi miniszter — aki mint jelentették hétfőn Prágába érkezett — nyilatkozatot adott a csehszlovák lapok munkatársainak az új román külkereskedelmi rendszerről és a Csehszlovákiával folytatandó kereskedelmi tárgyalások kérdéséről. Manolescu-Strunga miniszter elmondta nyilatkozatában, hogy Románia teljesen új alapokra akarja helyezni külkereskedelmi életét és ezért teljesen megváltozik az egész külkereskedelmi politika mostanig követett irányzata.

— Az új román külkereskedelmi rendszer irányzata megkívánja — mondta Manolescu Strunga, — hogy felülvizsgálás tárgyává tegyék mindazokat a kereskedelmi szerződéseket, amelyek jelenleg Románia és a különböző külföldi országok között fennállanak. Ezenkívül az új irányzathoz tartozik az is, hogy a rendezetlen adósságok és a blokkált lej kérdését elintézzük.

— A fenti kérdések elintézésére a legalkalmasabb módszer a közvetlen tárgyalások folytatása. A kereskedelmi tárgyalásokra vonatkozólag — folytatta a miniszter — Csehszlovákiával már sikerült is megállapodásra jutni. Az új egyezmény, amely a két állam között létrejött, teljesen összehangban áll a román export-import rendszerrel. Csehszlovákia Románia számára huszonöt százalékos aktívumot biztosít.

Elmondotta Manolescu-Strunga miniszter még azt is, hogy a csehszlovák-román fizetési és kliring-egyezmény megkötésére vonatkozó tárgyalásokat is befejezték. A megegyezés értelmében a Csehszlovákiába irányuló romániai petróleum kivitel negyven százalékat devizával fogják fizetni. A devizaösszeg felét a petróleum ipar számára Csehszlovákiában beszerzendő anyagok fizetésére fordítják, husz százalékat a Banca Nationala kapja, hatvan százalék pedig a Csehszlovákiából Romániába irányuló áruhozatal fizetésére szolgál.

Bucaresti-Bukarest, december 13. Mint ismeretes a múlt héten a Banca Nationala és a kereskedelmi minisztérium megindította a tárgyalásokat az olasz konzulátus mellett működő kereskedelmi megbízottakkal is. A jelenlegi kereskedelmi egyezményt ugyanis — mint megírtuk — módosítani kell, mert most bevezetendő exportprémiumos rendszer nem felel meg az olasz kormány külkereskedelmi politikájának. Az olasz megbízottakkal folytatott tárgyalá-

sok azonban eddig még teljesen eredménytelenek maradtak.

A román-magyar kereskedelmi és kliring egyezmény megkötésére irányuló tárgyalásokat a magyar kormány még december negyedikén akarta megindítani. A román kereskedelmi megbízottak azonban kifogásolták a tárgyalások megindításának időpontját, mert a tárgyalásokat az export-import rendszer életbeléptéig nem akarták megindítani. Így ezt az időpontot szombatra, december tizenötödikére állapították meg.

Ugyancsak néhány napon belül megindulnak a kereskedelmi tárgyalások Jugoszláviával is. A Lengyelországgal való kereskedelmi tárgyalások magá Manolescu Strunga miniszter irányítja, aki ma Varsóba érkezett.

A lengyel-román tárgyalások után sor kerül a német-román kereskedelmi egyezmény megkötésére, ugyancsak december hónap folyamán.

Manolescu-Strunga miniszter varsói látogatása után Londonba utazik, ahol az angol cégeknek Romániában befagyott követeléseit ügyében folytat tárgyalásokat.

A tárgyalások befejezése után, amennyiben szükségesnek mutatkozik, sor kerül a többi államokkal fennálló kereskedelmi és kliring-egyezmények felülvizsgálására is.

A gazdasági élet hírei. A Royal Dutch petróleumkonzern igazgatósága cfofja azt a hírt, hogy a társaság nagyobb kölcsönt készílné nyújtani Németországnak. — A holland gazdasági minisztériumban ma megkezdődtek a német-holland kereskedelmi tárgyalások. — Todoroff bolgár pénzügy miniszter tegnap Londonba utazott Bulgária, Angliával szemben fennálló adósságainak rendezésére. — A Paris Soir jelenti, hogy Buenos Airesben csehszlovák-argentinai kereskedelmi kamara alakult a két ország közötti kereskedelmi kapcsolatok kimélyítése érdekében. — November folyamán Ausztriában a takarékbetétek összege 21 millió szillinggel növekedett.

Valuta és devizatialmat vezettek be Olaszországban. Rómából jelentik: Az olasz pénzügyminiszternek tíz napon belül be kell jelenteniük a Banca d'Italia-nak külfölddel szemben fennálló összes követeléseiket s ezeket a jegybankra kell engedélyezniük. Az intézkedés fennáll a magánosok követeléseire is. Eddig Olaszországban a devizák és a valuták szabadforgalom tárgyai voltak.

Export-Import

A november elseje és december harmadika között exportált árumennyiség értéke megfelelő behozatali engedélyek kibocsátása érdekében a kereskedelmi minisztérium még semmi intézkedést nem tett. A behozatali engedélyeket csak december harmadika óta bocsátják ki, a kormány azonban teljesen beszüntették az engedélyek kiadását. — A vámigazgatóságok intézkedtek, hogy a Monitorul Oficial új formulárokat nyomasson. — A román exportőrök görögországi követeléseit, amelyeket a görög Nemzeti Bank lezárított, a kormány intézkedése folytán újra szabaddá lettek téve, ugygyhoz az exportőrök azonnal felvehetik követeléseiket görög adósaiktól. — A kereskedelmi minisztérium a Banca Nationalával egyetértésben újabb tizenöt nappal, 1935 január elsejéig meghosszabbította a román-oztrák kliring egyezményt. Január elsejéig Manolescu-Strunga miniszter új kereskedelmi szerződést köt meg Ausztriával.

Franciaország nem fizeti az esedékes háborus adósság részletét. Párizsból jelentik: December 14-én a francia kormány jegyzéket fog küldeni Washingtonba, amelyben közli, hogy nem eszközli a december 15-én esedékes háborus adóssági részletfizetést. A jegyzék nem fog különbözni az eddigi e tárgyban küldött jegyzékek szövegétől.

A kormány elmozdíthatatlanná szeretné tenni a Banca Nationala főkörmányzói állását. Bukarestből jelentik: A lapok értesülése szerint a Nemzeti Bank statutumainak módosításával elsősorban a bankkormányzó stabilitását akarják biztosítani, hogy ne hívassa őket vissza a pénzügyminisztérium. Az új statutumokat karácsony után fogja megszavazni a parlament.

Vegyen részt az olcsó párizsi
társaskiránduláson

A Wagons Lits utazási vállalat társaskirándulást rendez Bécsből Párizsba a karácsonyi ünnepek alatt. Aki kellemben akarja eltölteni az ünnepeket és olcsón akarja ezt elérni, annak kivételes alkalom nyújt ez a társasutazás, melyhez erdélyiek is csatlakozhatnak. A csoport december 23-án 20.10 órakor indul Bécsből a nyugati pályaudvarról és december 24-én 22.25 órakor érkezik Párizsba. A társaság egy teljes hetet tölt Párizsban, ahonnan január 2-án 13 órakor indulnak el és január 3-án 15.20 órakor érkeznek a bécsi nyugati pályaudvarra. Az erdélyiek Bécsben csatlakoznak a csoporthoz. Bécsbe és vissza bármikor utazhatnak a résztvevők. A kirándulás franciaországi programja a következő: A város megtekintése speciális vezetővel, továbbá Versailles, Malmaison, Fontbleau és Barbizon megtekintése. A társasutazás ára: Harmadosztályon 18.000, másodikon 22.000 lej. Ebben az árban befoglaltnak a vasúti jegy oda és vissza, vagyis Kolozsvártól Kolozsvárig, teljes ellátás Párizsban elsőrendű szállodákban, összes vizumok, Párizsban a pályaudvarról való be- és kiszállás, összes borravalók és fenti kirándulások költségei. A társasutazás résztvevői be kell hogy szerezzék az utlevelet. Jelentkezéskor 3000 lej előleg fizetendő, a többi december 15-ig.

Jelentkezzék sürgősen a Wagons Lits (Cook) utazási vállalatnál Cluj, Piata Unirii 18.

Leszerelési dokumentum. Londonból jelentik: Az amerikai haderő 110 új vadász repülőgépet állított szolgálatba, amelyeknek óránkénti sebessége eléri a 350 kilométert.

SZERKESZTŐI
ÜZENETEK

K. S. M. A. kéredezett ügyben csak a hívatást gyakorló részeseit az idevonatkozó törvény kedvezményében. Ha nincs állása, a teljes szolgálati idő kötelező.

A férj

Cluj-Kolozsvár zódó gyilkosságnak tegnap a kolozsvári augusztusában egy nap halálát Senki sem megadta a gyermekkel rövid idő múlva Avram László

Később az indult a szót László ölte meg szerelmének illeti rendőrség miatt. Avram László tettek az as beismerni, hogy a nő volt Avram amikor az a hogyha elhőrségen, hogy Avramot tartóztatták. Luca holttest tettek, hogy a lott nyakán. A boncolás letartóztatott este Flic nem sokára már előzőleg alól a férjet találták. Av nyitott szájtotta a nyel hívott halott

A tegnap visszavonta ta, hogy ő ugyanacsak ságról. Alib estéjén a sz Ezután a A terem zsu ismerősökkel mult volna tanu vallotték étek mind a került.

Bevezetik Flic Silviát meket, hogy vallomástéte

Nag

Az állan
bérékből

Cluj-Kolozsvár let tud.) Is hetek óta mal szembezésére. E mely nagy város ziláldezését, no rendezhető állam a h adósa a v a fennálló büni. Az Bukarestbe Peptea Gy ságában. A ter is Buk tagjai ren fennálló bonokat tudná ren szét.

A más nál annak ben a ké

Orv

Minden irat és kö Lepagenál a kiadótól Cluj.

A férjgyilkos asszony és szeretője a kolozsvári törvényszék előtt

Miért kellett meghalnia Flic Luca közrendőrnek

Cluj-Kolozsvár, december 13. Régóta húzódozó gyilkossági per főtárgyalását kezdte el tegnap a kolozsvári törvényszék. Mult év augusztusában történt, hogy a külvárosban egy nap halva találták Flic Luca rendőrt. Senki sem gondolt büntényre. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt. A három gyermekkel özvegyen maradt Flic Lucának rövid idő múlva férjhez ment albérijéhez, Avram László munkáshoz.

Később azonban a szomszédok között megindult a szóbeszéd, hogy Flic Lucát Avram László ölte meg, mert a rendőr utban állott szerelmüknek. Februárban a harmadik kerületi rendőrség letartóztatta Avram Lászlót lopás miatt. A letartóztatás után a szomszédok suttogása eljutott a rendőrséghez is. Avram Lászlót vallatásra fogták. Letartóztatták az asszonyt is. Egyikük sem akarta beismerni, hogy megölték Flic Lucát. A tanúk között akadt azonban egy, aki fültanuja volt Avram és Flic Lucának veszekedésének, amikor az asszony megfenyegette a férfit, hogyha elhagyja, akkor fejlelenti a rendőrségen, hogy megölte az urát.

Avramot és az asszonyt gyilkosságért letartóztatták. Időközben exhumálták Flic Luca holttestét. A boncolás után megállapították, hogy a halálát fulladás okozta. A halott nyakán fojtogatás nyomait fedezték fel. A boncolás eredményének hallatára a két letartóztatott megtört. Beismerték, hogy egy este Flic Luca részegen jött haza, majd nemsokára lefeküdt. Avram és az asszony már előzőleg megbeszélték, hogy elteszik láb alól a férjet. Ezt az alkalmat megfelelően találták. Avram börtöntölt az alvó ember nyitott szájába, majd két ujjával összeszorította a nyelvcsövet. Így történt, hogy a kihívott halottkém fulladást állapított meg.

A tegnapi főtárgyaláson azonban Avram visszavonta a beismerő vallomását és tagadta, hogy ő ölte meg Flic Lucát. Az asszony ugyancsak tagadta, hogy tudott a gyilkosságról. Alibiül hozta fel, hogy a gyilkosság estéjén a szüleinél tartózkodott.

Ezután a tanúk kihallgatása következett. A terem zsufolóságig telt meg a rokonokkal és ismerősökkel. Mintha az egész periferia vonult volna be a tárgyalóterembe. Számos tanu vallotta, hogy Flic Luca és felesége jól éltek mindaddig, míg Avram hozzájuk nem került.

Bevezetik az asszony 10 éves kislányát, Flic Silvát. Az elnök figyelmezteti a gyermeket, hogy ha nem akar nem kötelező a vallomástétel.

— Vallani akarok — mondja a kisleány. Fel sem ér a bíró asztaláig. Agaskodva két kezével belekapaszkodik az asztal szélébe.

Kérdéseket tesznek fel a gyermeknek, aki folyékonyan és összefüggően válaszol.

— Apám mindég részegen jött haza. Akkor este is nagyon részeg volt, táncolni kezdett, majd lefeküdt és elaludt. Anyám is lefeküdt. Többre akkor nem emlékszem.

Majd elmondja még, hogy egy héttel a halál előtt apja dohányért küldte a szomszédos üzletbe. Mivel nem jött elég gyorsan, az apja úgy megverte, hogy egy hétig a kilnikán feküdt.

— Apuka gyakran kést rántott anyukára és meg akarta ölni — folytatja a gyermek a vádaskodását elhunyt apja ellen. Ha részeg volt, mindég öszetörte az edényeket.

— Ha ez igaz, — mondja az elnök — akkor nálatok nincsen edény, mert apád mind öszetörte. A kisleány nem válaszol.

Majd egy tolvajnot hoznak be a fogházból, aki egy cellában volt Flic Lucánéval. Utána Flic Lucának hugát Bångárdian Adolfinát hallgatják ki.

A lény elmondja, hogy testvére sokszor veszekedett férjével. Sőt egy alkalommal a rendőr pofonütötte az asszonyt. Ugyanakkor mondta neki a sógora, hogy érzi, nem fog már sokáig élni.

Délután négy óraker további tanúkihallgatásokkal folytatták a tárgyalást. Majd az elnök szólítja a vádlottakat. Megkérdezi az asszonyt és a férfit, hogy miért vallottak másképpen a tárgyaláson, mint a rendőrségen és a vizsgálóbíró előtt. Egyiksem válaszol. Utána Pastia ügyész tartja meg vádbeszédét.

Hosszasan ismerteti a gyilkosság körülményeit, majd rámutat arra, hogy miért vontatott vissza mindkét vádlott az eddig tett vallomásaikat. Avram László bosszúból akarta belekeverni az asszonyt a gyilkosságba, mert látta, hogy míg ő több, mint egy fél éve fogságban van, addig az asszonyt, aki társa volt a gyilkosságban, szabadlábra helyezték. Az asszony viszont a vizsgálati fogságból való kiszabadulása után rájött arra, hogy az egyedüli bizonyíték az ő vallomása. Ezért vontatott vissza, mert remélte, hogy így megszabadul a büntetéstől. Semmi enyhítő körülményt nem lát a két vádlott részére. Az asszonyt gyilkosságra való felbujtás a férfi gyilkosság elkövetéséért kell súlyosan megbűnhődjen. A védőbeszédok lapzártakor még tartanak.

Nagyszabású tárgyalások indultak meg Kolozsvár adósságainak rendezésére

Az állammal szembeni kötelezettségeit az államtól követelt házbérekéből fizeti ki a város. A napokban törlesztik le a 30 milliós kölcsön első részletét

Cluj-Kolozsvár, december 13. (Az Uj Kelet tud.) Ismeretes, hogy a városi tanács hetek óta folytat tárgyalásokat az állammal szemben fennálló tartozásainak rendezésére. Ez az egyetlen fontos probléma, mely nagyrésztben segítené elő Kolozsvár város zilált költségvetési helyzetének rendezését, normális viszonyok között könnyen rendezhető volna, annál is inkább, mert az állam a házbérek miatt milliós összegekkel adósa a városnak és kölcsönösségi alapon a fennálló nehézségeket ki lehetne küszöbölni. Az ügy elintézésére most utazott le Bukarestbe dr. Buzea alpolgármester, dr. Peptea György és Farcas tanácsosok társaságában. A jövő héten Drágan polgármester is Bukarestbe utazik. A városi tanács tagjai remélik, hogy az állammal szemben fennálló kötelezettségekre sikerülni fog adóbonokat kapni, melyekkel viszont a város tudná rendezni az állami adósságok jó részét.

A másik kérdés a Postatakarékpénztárnál annak idején felvett kölcsön ügye. Ebben a kérdésben a város most a Creditul

Orvosok, mérnökök!

Minden magyar, német, francia, angol folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepage-nál Cluj. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól Cluj.

Agricollal tárgyal egy 15 millió lejes négy és fél százalékos kamatlábú kölcsön felvételére. A harminc évre szóló kölcsönből a város többirányú kötelezettségét konvertálná. A 30 millió lejes kölcsönre vonatkozólag, értesüléseink szerint, a város megtette a szükséges intézkedéseket és a tartozás első részletét, egymillió lejt a napokban fizeti le. A kamatok kérdésében a Creditul Agricollal kötendő megállapodás után lesz újra szó, de valószínűleg már ez év januárjában.

— Rizeanu tábornok átvette a brassói hadtest parancsnokságát. Brassóból jelentik: Brassóban tegnap vette át hivatalát Rizeanu tábornok, az 5. hadtest új parancsnoka.

— Majdnem 14 millió lejt jegyzett az országfejlesztő kölcsönre a marosmegyei lakosság. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Az államfejlesztési kölcsön marosmegyei felhívása várokozásán felül végződött. Marosmegyében a marosvásárhelyi bankok útján mintegy 14 millió lejt jegyzett az államfejlesztő kölcsönre a lakosság, ami a megye suylos gazdasági krízisét tekintve, igen szép teljesítmény. Érdekes, hogy a kisebbségi bankok jegyzése jóval meghaladja külön-külön is a Nemzeti Bank jegyzési összegét.

Ez a kalap, nem férfikalap

VIEUX-TEMPS

A FÉRFIAK KÖLNIVIZE

NORTIER

Gyártja:

A pénzügyminisztérium kártérítési igényeket emel Bocu Severrel szemben

A volt bánati tartományfőnök gazdálkodása a legfőbb számvevőség előtt

Bucuresti-Bukarest, december 13. (Az Uj Kelet tud.) A legfőbb számvevőség tegnap folytatta Bocu Sever volt bánági tartományi igazgató perének tárgyalását. Miután a temesvári törvényszék felmentette volt a sikasztás vádjá alól, Bocu tartományi igazgatói működésének aktáit áttették a legfőbb számvevőséghez, annak megállapítása érdekében, hogy jogában volt-e Bocunak saját hatáskörében dönteni a reábizott milliók felhasználásáról és hogy ennélfogva az elkezelt összegekkel kapcsolatosan megállapítható-e terhére a polgári felelősség.

A tegnapi tárgyaláson a számvevőségi főügyész bejelentette, hogy a pénzügyminisztériumtól átirat érkezett, amelyben kéri hogy a belügy-, mint a pénzügyminisztérium

képviselőinek a tárgyalásra való megidézését, annál is inkább, minthogy a pénzkezelés szempontjából Bocu e két minisztérium fenhatósága alá tartozik.

A védelem: Ioan Ionescu és Radulescu-Mehedinji ügyvédek tiltakoztak a két minisztérium megidézése ellen, hivatkozva arra, hogy Bocu Sever pénzügyi gazdálkodásának a temesvári törvényszék előtt lezajlott tárgyalása során egyik minisztérium sem emelt vádat, vagy kártérítési igényt Bocu Severrel szemben. A legfőbb számvevőség hosszas tanácskozás után elvetette a védelem kifogásait s úgy intézkedett, hogy a legközelebbi tárgyalásra idézzék meg a minisztériumok képviselőit is.

A berlini AEG-művek munkásai nem hajlandók résztvenni a féli segélyakcióban

Bécs, december 13. Az Európa Presse híradása alapján a bécsi lapok közlik, hogy szombaton a berlini AEG-művek munkásai ugynevezett passzív rezisztenciába léptek, vagyis tétlen ellentállást fejtettek ki. Erre az adott okot, hogy szombaton reggel közölték a munkásokkal, hogy a délutáni bérkifizetések alkalmával mindenkinek levonnak ötven pfeninget a birodalmi kormány télisegélyakciója javára. A munkások a közlést tudomásul vették, gépeik mellé állottak, azonban a munkát nem vették fel. Az üzemevezetőség azonnal értesítette a rendőrséget, a rendőrség percek múlva megjelent a helyszínen, azonban megtagadta a beavatkozást, mivel a munkások teljesen

nyugodtan viselkedtek.

Később az üzemevezetőség közölte a munkásokkal, hogy a tervezett levonások elmaradnak, mire a munkások újból felvették a munkát.

Nagyszabású kommunista szervezkedést lepleztek le Buenos Airesben

Buenos-Aires, december 13. (Rador.) A rendőrség kiterjedt kommunista szervezetet leplezett le. 50 személyt letartóztattak.

Hogyan él a zsidó középosztály Palesztinában

Írta: dr. Hilde Oppenheimer, Jeruzsálem

Az a foglalkozási réteg, melyet a középosztály fogalma alatt értenek általában, mivel sem különbözik Palesztinában a többi országokétól. Itt is a kisalkalmazottakat, iparosokat és kereskedőket foglalja magában, akiknek életmódja alacsonyabb, mint a munkásé és mélyen alul marad az orvosok, ügyvédek, építésszek, mérnökök és nagykereskedők életmódján, kiknek viszonylag sokkal nagyobb költségvetés áll rendelkezésükre. Palesztinára mindenesetre jellemző, hogy míg az orvosok, mérnökök, stb. rétege meglehetősen keskeny, addig igen nagy a kisiparosok és kiskereskedők száma, akik csak nagy szorgalmukkal tudnak keresztiil vergődni az élet nehézségein és akiknek jövedelme kisebb nemcsak a szakmunkásénál, hanem az egyszerű tanulatlan munkásénál is. A kereseti lehetőségek, melyek az ilyen „önálló egzisztenciák” számára adódnak Palesztinában, az európai fogalmakhoz képest igen szűkösek.

Ezen alacsonyabb középosztályu csoportok életmódja miben sem különbözik a hasonló anyagi viszonyok között élő munkásokétól. Az európai országokra oly jellemző jelenség, hogy a középosztály jövedelmének nagy részét öltözködésre fordítja, Palesztinában sehol sem jut érvényre. Az éghajlati viszonyok és a külső formáktól való nagyobb függetlenség folytán az öltözködés nem játszik nagy szerepet az ország életében. Ezen kívül azoknak az embereknek a foglalkozása, kik az országba jönnek, többnyire alig, vagy egyáltalán nem függ össze azzal a milióval, melyből származnak és így foglalkozási vagy rendbeli tradíciók alig vannak. Sok olyan ember él az országban, akik régi hazájukban közvetítő, vagy szellemi pályán működtek, míg itt egyszerű bér munkások vagy alkalmazottak. Így alig van különbség a középosztály és a munkások életmódja között.

De míg Európában az öltözködésre költ sokat a középosztály, addig itt a magas lakberek érintik súlyosan az embereket. — Egyes helységeken nem ritkaság, hogy egy család jövedelmének 30—40, sőt 50 százalékát lakbérre fordítja. Tel-Aviv és Haifa egyes negyedeiben a lakberek magasabbak, mint egy európai nagyváros hasonló részeiben. Bizonyos, hogy a lakberek tekintetében lényeges különbségek vannak helységek és vidékek szerint. A városokban egy üres szoba havi lakbéré egy és három font között váltakozik. Hogy ennek jelentőségét felférjük, ezt az összeget nem szabad európai valutára átszámítani, mert egy ilyen átszámításnál ez az összeg sokkal kisebbnek tűnne, mint amennyi a valóságban.

Sokkal kedvezőbbek az élelmi kiadások. Dacára a konjunkturális áremelkedéseknek, a napi élelmi-szükségletek beszerzése arányilag olcsó. Egy családi háztartás keretében átlag két fontba kerül havonta egy személyi élelmezése, európai középosztálybeli igények mellett. Természetesen az, aki egyedül él és vendéglőre van ráutalva, többet kell, hogy költsön. A magánosnak 3—4 fontra van szüksége az igények és a helység viszonyai szerint. Nagyon fontos momentum az élelmezésnél, hogy az európai háztalasszony leküzdje makacs konzervatívizmusát és hajlandó az olcsóbb, de ezzel szemben igen jó palesztinai főzélékre áttérni.

A víz, fűtés és világítás költségeinél ugyancsak nagy szerepet játszanak a helyi különbségek. Ezen a téren a jeruzsálemi viszonyok sokkal kedvezőtlenebbek, mint a telaviviek és a haifaiak. A víz és a világítás drága és a jeruzsálemi tél hosszabb idejű és intenzívebb fűtést igényel, mint amennyire az ország többi részeiben van szükség. A petróleum-kályhák — ez a leggyakrabban használt fűtési apparátus — távoiról sem olyan, mint ahogy hisszük. Mindenesetre a fűtés itt sokkal kevesebbe kerül és rövidebb lejáratu, mint például Németországban. Magában, Jeruzsálemben sem tart tovább 3—4 hónapnál. Eddig a petróleum-kályhák bizonyultak a legmegfelelőbb fűtési módnak, ma azonban kényelmesebbnek és gazdaságosabbnak tartják a központi fűtést a nagyobb házakban.

A fenti kiadásokon kívül jelentős tétel a palesztinai életben a szakszervezeti hozzájárulás és a különböző gyűjtésekre és általános intézményekre való adakozás, amiből senkinek sem vonhatja ki magát. A szakszervezetnek, a betegsegélyzőnek, a munkanélküli alapnak előírt kötelező hozzájárulásokon kívül, melyeket minden szervezett munkásnak és alkalmazottnak fizetni kell, nagy szerepet játszik a palesztinai közélet általános céljaira való szabad adakozás. Ilyen a

Keren Kajemet és a Keren Hajjeszod, melyhez minden palesztinai dolgozó ember hozzájárul. Ezen kívül itt vannak a különböző nevelési, egészségügyi, művészeti, stb. intézetek, melyek ugyancsak közadakozásra vannak ráutalva. Ezeket a kötelezettségeket szükségesnek és természetesnek tartják a palesztinaiak, miután az állam nem támogatja kielégítő módon ezeket az intézményeket, másrészt viszont az adóterhek sokkal kisebbek, mint más országokban. Palesztinában például nincs jövedelmi adó.

Jelentős helyet foglal el a magasabb középosztály költségvetésében a háztartásbeli

alkalmazott fizetése, aki ellátáson kívül kvalifikációjának megfelelően két és fél 3 és fél fontot kap havonta. Ez már jelentős összeg és sok család inkább bejárónőket vesz igénybe, akik óránként 2 és fél piastert kapnak.

Általában megállapítható, hogy azon új bevándorlók, kik valamelyes tőkét hoznak magukkal az országba, kezdetben nagyobb igényű életet élnek, mint amilyent viszonyaik megengednek. Mindaddig, amíg „csak fogyasztók”, hiányzik az a kiindulási pont, mely életviszonyaikat meghatározza és mindennapi számításaikban túllépik a megengedett kereteket. Megváltozik ez a helyzet és ez az életmód abban a pillanatban, mielőtt bekapcsolódnak és beilleszkednek Palesztina gazdasági életébe. Ekkor kezdődik a normális számadás és számvetés, csak akkor látják, hogyan kell élni, ha ki akarnak jönni abból az összegből, amit megkeresnek.

SZÍNHÁZ-FILM

A Magyar Színház közleményei:

AZ ORVOS

A színpadi technika csúcspontja, problémája mindenkit egyformán érdekel, szereplői tudásuk legjavát nyújtják, kiállításuk tökéletes és meglepő, a gazdagok, szegény, betegek és egészségesek darabja. A mai társa-

dalom problémáját hűen tükrözi vissza. Egész héten minden este és vasárnap délután 6-kor is műsoron van.

AZ ORVOST mindenkinek meg kell néznie.

Szombati és vasárnapi olcsó helyáras előadások

Szombaton délután 4 órakor az idei szezon legnagyobb sikerű operettjüdjonsága, a VADVIRÁG kerül színpadra olcsó helyárrakkal. A címszerepben Solymosán Magdával.

Vasárnap délelőtt 11 órakor a nagy sikert aratott zenés, énekes színmű, az ANYASZIV van műsoron olcsó helyárrakkal.

Vasárnap délután 3 órakor Biró Lajos színművéből átirat nagyszerű gyönyörű magyaros operett, a SARGA LILJOM-ot adják Solymosán Magdával a női főszerepben s a Körösi Dudas és cigányzenekarának fellépésével.

MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Péntek 1/2-9-kor: AZ ORVOS. (4-edszer.)

Szombat d. u. 4-kor: VADVIRÁG. (A nagy-sikerű operett első olcsó helyáras elő-adása. Solymosán Magdával. Legdrágább jegy 23 lej minden illetékkel együtt.)

Fenti 3 előadás mindegyikén minden zsölyle jegy 23 lejbe kerül, minden támlásszék és páholyülés 18 lejbe és minden erkélyülés 13 lejbe kerül. Fenti árakban egy a repülő-bélyeg, mint a szindikátusi illeték befoglal-tatik.

Csütörtök este: AZ ORVOS.

Péntek este: AZ ORVOS.

Szombat este: AZ ORVOS.

Vasárnap délután 6-kor: AZ ORVOS.

Vasárnap este: AZ ORVOS.

Szombat este 9-kor: AZ ORVOS. (5-ödször.)

Vasárnap d. e. 11-kor: AZ ANYASZIV. (23 lejes olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap d. u. 3-kor: SARGA LILJOM.

(Olcsó 23 lejes helyárrakkal.)

Vasárnap d. u. 6-kor: AZ ORVOS. (6-od-szor.)

Vasárnap este 9-kor: AZ ORVOS. (7-edszer.)

Ön

4 1/2%-os 1934. évi országfejlesztési kölcsön-kötvényének előnyös felhasználásával

gondoskodhatik családjáról,

anélkül, hogy kölcsönkötvényről és az abból eredő jogokról lemondana.

Készpénzfizetés nélkül,

esupán a kölcsönkötvény kamathozadéka ellenében.

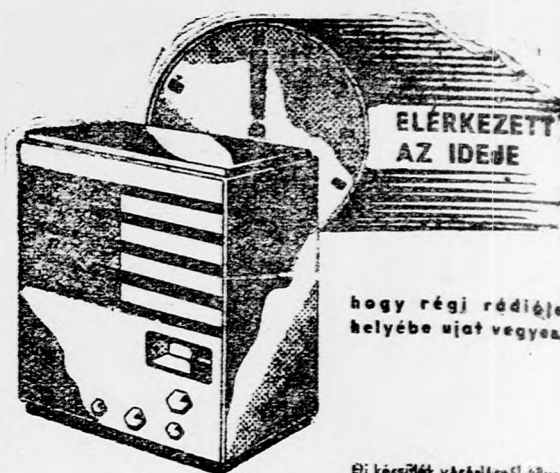
életbiztosítást köthet

nálunk. Kérjen ezen teljesen újszerű módozatról sürgősen díjmentes és kötelezettség nélküli tájékoztatót a

PHÖNIX

Életbiztosító Társaságtól.

Cluj, Str. N. Iorga 16. — Telefon: 11-48.

ELÉRKEZETT AZ IDEJE

hogy régi rádiója helyébe újat vegyen.

Új készülék vásárlásánál törekedjen arra, hogy az új készülék befejeződjön, hanem a készülék állomását is teljes egészében vegye hozzá. Jó vételt nyújt minden hullámhosszon, kényelmes legyen, egyszerű legyen, és jó minőségben legyen. — Ezt nyújtja Önnek a 3+2 csöves reflex készülék.

ORION 303

KAPITÁLO MINDEN ORION RÁDIÓKÉSZLETBEN

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Péntek, december 14-én: Rigoletto. (Pia Igi asszony vendégzereplésével.)

Szombat, december 15-én: Alarcosbál. (Iskolai előadás.)

Vasárnap, december 16-án (este): Traviata. (Pia Igi asszony vendégzereplésével.)

ÉPÍTŐMUNKÁS-MOZGÓ MŰSORA:

Szombaton, dec. 15-én 5, 7 és 9, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: A tiltott dal. Csodás zenéjű operett. Főszerepekben: Don Jose Moica, Chonchita Montenegro és Mona Maris.

Hétfőn és kedden 5, 7 és 9 órakor: A tiltott dal. Helyáras: 10 és 12+3 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelét csak egy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

HAZASSÁG.

HAZASSÁGOKAT legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIRREA” iroda, Cluj, Reg. Ferdinand 116. Telefon 142.

Társat keresek, lehetőleg nőtlent, 250.000 lej tőkével vidéki városban régi jól bevezetett faterkedéshez. Cim a kiadóban.

A keddi esti zsidó szimfonikus hangversenyen elveszett egy pár női kesztyű, melyet a ruhátáros tevédségből egy idegen kabátzsebbe rejt be. Kérlik a megtalálót, hogy vagy az Electricához vagy az Uj Kelet kiadóhivatalába adja be.

Fordítások bármely nyelven, (beadványok, levelezés, tudományos, irodalmi, műszaki stb. munkák) gépbediktálás, másolás, sokszorosítás dr Mandel fordító irodában Cluj, str. Memorandului 24.

Kitűnő állapotban levő madárjávör háló- és konyhaberendezés olcsón eladó. Pap u. 30.

Lewante Power szagtalan borotválóporunknak bevezetése Erdély nagyobb centrumaiban helyi ügynököket keresünk. „Chimica” vegyigyár Oradea, Str. P. Cerna 1.

Egy pianó jutányos áron eladó. Cim a kiadóban.

Kiárutás! Szébbnél-szebb festményeinket minden elfogadható áron kiárutjuk. Karácsonyi képkereteknél nagy kedvezmény! „PAX” Cluj, Cal. Victoriei 6.

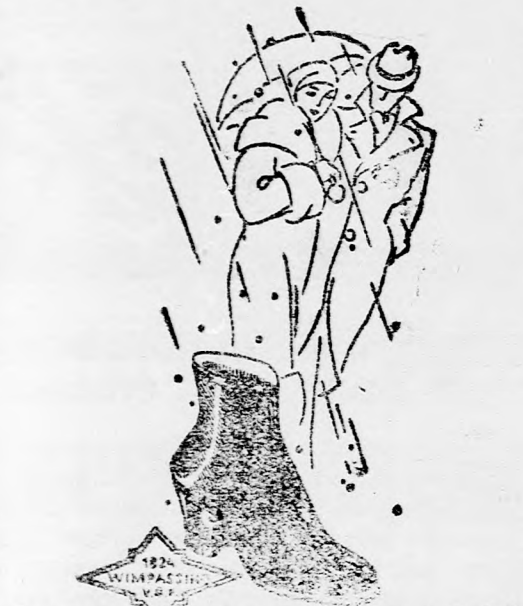
Egy szép nagy butorozott szoba azonnal kiadó különbejárattal, fürdőszoba használatlalt. Str. Florilor 15.

Kiadó szépen butorozott különbejáratu szoba fürdőszoba használatlalt a Jókai utcában. Cim a kiadóhivatalban.

ELÉRKEZETT AZ IDEJE

hogy régi rádió helyébe újat vegyen.

Uj keszlet vasáplónál kényelmesebb, tele meg, hogy ez nemcsak beförd, hanem a kábelállomásokkal is teljes hangszóval hozza. Jó vételi nyújtás minden hullámhosszon, keszlet kényelmes legyen, egyszerű igyekezetes teljes mértékben megfeleljen. — Ezt nyújtja Önnek a 3+2 csöves reflex kapcsolású

WIMPASSING

HIREK

— Manolescu-Strunga Varsóban. Varsóból jelentik: Manolescu Strunga ipar és kereskedelmi miniszter tegnap hosszabb tárgyalást folytatott Floyar Rachmann lengyel kereskedelmi miniszterrel a két ország kereskedelmi kapcsolatairól.

— A francia kamara megkezdte a fegyvergyártás és eladás ellenőrzéséről szóló javaslatot. Párisból jelentik: (Rador.) A kamara igazságügyi bizottsága tegnap tárgyalás alá vette a fegyvergyártás és eladás ellenőrzéséről szóló javaslatot. Maurin tábornok hadügyminiszter ellenzése dacára a bizottság elfogadta a javaslatot és annak azt a pontját, amely eltiltja a tartalékos tisztoknak, hogy fegyvert tartsanak lakásukon. A hadügyminiszter hiába hangsúlyozta, hogy ez a tiltó rendelkezés késlelteti a mozgósítás gyors végrehajtását, a bizottság ellene döntött.

— Gyilkos cigányt köröz a kolozsvári ügyészség. Adam Ludovic és Postás Marcu cigányok két lovat loptak. Megegyeztek abban, hogy Adam majd eladja a lovakat és a pénzen megosztanak. Egy idő múlva visszajött Adam azzal, hogy a csendőrök elvették tőle a lovakat. Másnap Rostás elment a hunyadi vásárra és éppen akkor lepte meg Adamot, amint a két lovat áruba bocsátotta. A becsapott cigány hirtelen dühében a kezében levő furkóssal többször úgy fejbeverte Adamot, hogy az holtan esett össze. A hirtelen támadt zűrzavarban Rostás eltűnt. Az ügyészség körözi.

— Matóság elleni erőszakért elítélték Kolozsvár két ismert husiparosát. A kolozsvári hadbírósg tegnap vonta felelősségre Szigeti Béla és Szigeti Gyula ismert kolozsvári husiparosokat. A vád ellenük az, hogy néhány héttel ezelőtt megjelentek a vágóhídon, hogy valami tarifát kifizessenek. A befizetések miatt nézeteltérésük támadt a szolgálatot teljesítő Nova Cornellal, aki hatóság elleni erőszak miatt feljelentette a husiparosokat. A két vádlott ügyvédje, Mayer Titus azzal érvelt a hadbírósg előtt, hogy az ügy nem a hadbírósg első tartozik, mert a vágóhídi tisztviselő nem hatósági közeg. A hadbírósg ennek ellenére egy-egy hónapra ítélte Szigeti Bélát és Szigeti Gyulát.

— A serdülő ifjúságnak adjunk hetykét legalább egyszer reggel felkeléskor egy-egy kis pohárral természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának, fiuknál és leányoknál egyaránt, igen fontos eredményeket köszönhetünk.

— Ismét hallatnak magukról az Erősök. A kolozsvári rendőrség néhány nappal ezelőtt házkutatást tartott Erős Józsefnél, a hírhedt familia egyik ismert tagjánál. A házkutatás alkalmával 10 ezer lej értékű különböző bélyegyet találtak a zsebmetsző lakásán. A rendőrség azonnal letartóztatta Erőst, aki vallatása során nem akart felvilágosítást adni, hogy kitől származik a bélyeg. Majd egy idő múlva mégis elismert annyit, hogy Macsai Istvánnal a szintén ismert zsebtolvajjal együtt lopták a bélyegyet egy segesvári trafikból. A segesvári rendőrségtől azonban az a válasz érkezett, hogy az utóbbi időben nem történt ott semmilyen betörés. Valószínűnek tartják, hogy a nemrég elkövetett aradi vagy nagyváradi trafik betöréseket követték el Erős és Macsai. A rendőrség továbbra is fogva tartja Erőst, míg Macsai ellen elfogató parancsot adtak ki, aki időközben ismeretlen helyre menekült.

Ítéletkihirdetés: közben holtan esett össze a hamisítással vádolt csernovici főiskolai tanár

Cernăuți-Csernovic, december 13. Emil Dobru professzort a Banca Romana és a kereskedelmi iskola volt igazgatóját bíróság elé állították, a bank könyvelőjével együtt hamisítás miatt. A törvényszéken elítélték volt és tegnap került az ügy a

tábla elé. Míg a főügyész beszélt és kérte a vádlott elítélését, a professzor hirtelen összeesett és szívvelhűdés következtében meghalt. A tragikus haláleset mély részvételt keltett.

— Tűz pusztított el egy jászmezei elemi iskolát. Jasiból jelentik: A sculeni elemi iskolát tegnap tűz pusztította el. A növénydekeket sikerült idejekorán megmenteni.

— Korzaimas szerencsétlenség a bukaresti zsidó árvaházban. Bukarestből jelentik: A strada Traianon levő zsidó árvaházban két kis lányka, széngázmergézést kapott. Wilder Adela 9 éves árva meghalt, Reschnutti Betty 11 éves gyermeket súlyos állapotban a Caritas kórházba szállították.

— Művészt a Salom klubban. Zártkörű meleg művészestély volt vasárnap a Salom-klub disztermében Mendel Ilus hangversenyének és Salomon Etelka hegedűtanárnő, a közismert zenepedagógus művésztében volt alkalma gyönyörködni a termet zsufozásig megtöltő előkelő zeneértő közönségnek. Mendel Ilus tökéletes énektudásával aratott ezuttal is zajos sikert. Zongorán Farkas László kísérte teljes precizitással. Salomon Etelka szép, tiszta intonálása, meleg, lágy tónusa adantéi, gyorsabb tempójú darabokban a leggyorsabb staccatokat is precízen kihozó jobb keze annak bizonyosága, hogy a hangversenypodiumon is elsőrangban állja meg helyét. — Kisérte Hermann Katica látta el a töle megszokott tőkéllyel.

— Rövid hírek mindenünnen. Spanyolországban nagyszabású közmunkával újjak fogják építeni a forradalmi megmozdulás során rombadöntött Oviedo elpusztított negyedeit. — Az amerikai keleti partvidék mentén a fagyhullám következtében ország-utkon 10 megfagyott embert találtak. — Laibach közelében tegnap este meteor zuhant le. A reggeli órákban számos kíváncsi kutatója az erdőt a meteor után. — Sanghaiban két kábítószergyárost halálra ítélték és kivégezték. — A Staviszky botrány miatt letartóztatott Bonny rendőrfelügyelőt tegnap este ideiglenesen szabadlábra helyezték.

— A Zsidó Nőegylet folyó hó 16-án, vasárnap délután fél 4 órakor rendezi Nagy közli Gyermek-Othonban Calea Victoriei 85 szám alatt 150 gyermek felruházását, mely alkalommal a gyermekek uzsonnát is kapnak. Kérjük tagjaink és érdeklődők szíves megjelenését. Elnökség.

— Tavasz van Romániában, csak Észak-beszarábiában dühög a tél. Bukarestből jelentik: Az egész országban tavaszi szellő lengedez, egyedül Északbeszarábiában van tél, ahol 5 fok minusz mutat a hőmérő. Miatán Oroszországban hatalmas fagy állott be, valószínűnek tartják, hogy hamarosan ide is elérkezik a hideg.

Ma, pénteken Royal Sláger-Mozgóban ELISABETH BERGNER
és Douglas Fairbanks egyetlen idei világfilmjének bemutatója.
Számozott helyek elővételben a kasszában.
Vasárnap d. e. 11-kor: Stan és Bran felfordítják a világot. 7 és 12 lejes helyárak.

— Ujabb változások várhatók a szovjet diplomáciában. Brüsszelből jelentik: A Nation Belge szerint a szovjet diplomáciában újabb személyesrék és áthelyezések várhatók.

— Litvinov keresztül utazik Románián? Bukarestből jelentik: A Tempo közli kérdőjellel azt a hírt, hogy Litvinov rövid berlini tartózkodás után visszatér hazájába, de Románián keresztül utazik át, hogy így megőrídi útját. A hír nem nyert megerősítést.

— Aki friss és egészséges akar lenni és el akarja kerülni, hogy kemény legyen a széke, emésztése meg legyen zavarva, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyek hetykét egyszerű-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

— Fasiszta puccs készül Kubában? New-yorkból jelentik: Egyes lapok táviratokat közölnek Kubában készülődő fasiszta puccs kísérletről. Két kikötőben titkos fegyverszállítványok érkeztek a jobboldali forradalmárok felfegyverzésére.

— Nicolau román boxoló vereséget szenvedett Párizsban. Párizsból jelentik: Debeaubont francia ökölvívő a párizsi Ring-ben tegnap 10 menetes mérkőzésen pontozással legyőzte Nicolau román boxolót. A román bajnok jól tartotta magát, de ellenfele megérdemelte a győzelmet.

— Meghalt Románia egyik legnagyobb festőművésze. Bukarestből jelentik: Tegnap este meghalt Gheorghe Mirea, a nagy román festőművész, aki Grigorescu után a román piktura legnagyobb művésze volt.

— Max Auschnitt házassága. Néhány hónap óta Bukarestben és Kolozsváron érdekes hírek keltek szárnyra Max Auschnitt, a romániai vasfejedelm házasságáról. A himenhierek Max Auschnittnek egy feltűnő szépségű kolozsvári román urilánnyal történő házasságáról tudtak. A bukaresti Tempo közli most a hírt, hogy a házasság rövidesen valóban megtörténik és pedig Belgiumban. Bukaresti lapársunk értesüléseit azzal egészíthetjük ki, hogy Max Auschnitt menyasszonya Pordea Livia, dr. Pordea Augustin kolozsvári liberális képviselő rendkívüli szépségű fiatal lánya. Max Auschnitt és Pordea Livia Karlsbadban ismerkedtek össze az elmúlt nyáron.

Megnyílt a
MERANO SZÁLLODA
BUDAPEST, IV., BECSI UCCA 2.
Négyemeletes, újjáépített palota a Belváros legszebb helyén. Központi fűtés. Hideg-meleg folyóvíz. Fürdőszobás és telefonos szobák. Lift. Udvari szobák P 4, uccai szobák P 6-tól. Étterem házi kezelésben. Diétás konyha.
BALOGH JOZSEF
a Berliini téren volt Merán szálloda tulajdonosa.

Leopold George Bizet: A gyöngyhalászok
— Bemutató a kolozsvári román Operában —

Közel hatvan esztendővel ezelőtt halt meg George Bizet. Alig 37 évet élt. A Carmen, melyben tehetsége már a zseni átütő, magával ragadó erejével jelentkezett, hattyudala is volt egyuttal, a Gyöngyhalászok viszont tulajdonképpen az első komoly próbálkozása. Még a Carmen is csak a szerző halála után indult el világokat hódító útjára; életében Bizetnek is maradéktalanul kijutott a kortársi megnemértés. Csak halála után hajlott meg a világ nagysága előtt, Wagner Richardot kivéve, akiről utólag nehéz volna megállapítani, hogy a zsidót gyűlölte-e benne fajvédelmi alapon, vagy pedig — ami az első feltevéstől nem esik messze — egyszerűen nem tudta megemészteni George Bizet mélyeséges lírával átszótt és keletiesen színezett melódiáit. A mult század második felében állandó műsordarabja volt az európai operaházaknak a Gyöngyhalászok. Utóbb lassan leszorult a színpadokról, csak a milánói és római operaházak ragaszkodnak még ma is Bizet első komoly alkotásához, bármennyire is kikézdte volna azt az idő.

Igaz viszont, hogy az olasz operák segítésére megírt Gyöngyhalászok partitúrájából nek magukon: az eredetileg három felvonás-zakavatott kézzel kivágták mindazokat a recitativoakat és kórusokat, amelyek kezdetlegességüknek fogva farsztozón hatnak és az opera ma kétfelvonásos dalmilként ismeretes. A kolozsvári román Opera hűségesen ragaszkodott a teljes szöveghez és partitúrához és így a szemmel láthatólag komoly gonddal előkészített előadás általában jól hatott és rendkívül meleg fogadtatásra talált. Az a már-már tultengés számba menő melódiabőség, amely szinte áradatként önti el a Carmen négy felvonását, hiányzik természetesen a Gyöngyhalászokból. Megvan benne viszont a realiztikus jellemzés, amelyben Bizet tulajdonképpen Puccini előfutára volt. Az exotikus miliót (a cselekmény Ceylon-szigetén játszódik le) buja és misztikus dallamok teszik élővé, szinte megfoghatóvá; a Gyöngyhalászok zaklatott, nap-nap után a halállal farkasszemét néző életének, lelki világának, gyötrelmeinek kifejezésére oly finom, oly megkapó, annyira mélyesen lírai eszközköket talán csak George Bizet tudott találni.

A szereplők közül ezuttal is Rózsa Anna volt az egyedüli, aki a stílus, a játék kifejező ereje, a hang tisztasága és az ének-kultúra szempontjából kifogástalan alakítást nyújtott. Szinte kéri ez a nagyszerű asszony az Opera együtéséből, amelyben alig akad valaki, aki hozzá hasonló biztonsággal mozogna a színpadon, aki oly kevéssé volna rabja a karmesteri pálcának s aki hozzá hasonló könnyedséggel és öntudatossággal énekelne végig szerepeit. Spataru mintha indiszpozícióval küzdött volna. Az első felvonás nagyvárjának nehéz és hálátlan feladatában (hálátlan, mert ezt a fenségesen szép áriát Caruso, Franz Völker, Benjamino Gigli és Pataky Kálmán lemezeiről ismeri a zenekedvelő világ) csak a dal érzelmi tartalmának volt kifogástalan interpretátora, míg a technikai megoldás bizony darabos játék. A befejező magas hangok falsetből véve is hatástkeltők lettek volna. Felesleges volt a nyitott hangindítást erőszakolni, hiszen Spatarunak éreznie kellett, hogy nem teljesen ura egyébként meleg, szines és sok kifejezőerővel rendelkező hangjának. Simionescu meglepően szép hanganyag, de még kiforratlan iskolázottság és darabos játék. Számára a tegnap esti bemutató mindenesetre komoly fejlődési etap. Siomni a főpap szerepében kielégítő. Kórus, balett és rendezés kifogástalan, a kiállítás pazar. A zenekar néha kicsuszott a sok átérzéssel és lendülettel dirigáló Profeszor kezze alól.
(K. r.)

303

MUSORA:
Rigoletto. (Pia Igi replésével.)
15-én: Alarcosbál.

MUSORA:
5, 7 és 9, vasárnap
A tiltott dal. Csodás szerepekben: Don Jose Montenegro és Mona
és 9 órakor: A tiltott és 12+3 lej.

MUSORA:
szó 2 lej, vastagabb apróhirdetés 20 lej, zsebkönyvek kedvezményre fizetendő. Jellegesen, ha portóbélyeg van.

MUSORA:
nagyobb titoktartás-reményvel közvetít a szel rendelkező „MIFerdinand 116. Tele-

log nőtient, 250.000 ban régi jól bevezet a kiadóban.

mfónikus hangversenő késztyül, melyet a idegen kabátzsebbe találó, hogy vagy az Kelet kiadóhivatala-

ny nyelven, (beadvá-nyos, irodalmi, mű-bediktálás, másolás, el fordító irodában 24.

ő madárjávör háló-son eladó. Pap u. 30.

ragtalan borotváló Erdély nagyobb győzőket keresünk. dea, Str. P. Cerna 1. áron eladó. Cim a szebb festményeinket ki árusítjuk. Kará-nagy kedvezmény! riel 6. rozott szoba azonnal fürdőszoba használ- zott különbejáratu alattal a Jókai uccá-iban.

UJ KELET Legújabb hírek

Gömbös legújabb németbarát megnyilatkozása

(Első oldali cikkünk folytatása.)

Ezért igényel a római ut gondos előkészítést. A Matin szerint Laval január közepén utazik Rómába.

Laval római útjával kapcsolatban olasz politikai körök meg vannak győződve afelől, hogy a jelenlegi helyzetben kilátásos a francia-olasz együttműködés megvalósítása.

Tegnap még arról érkeztek hírek, hogy Gömbös Gyula magyar miniszterelnök pozíciója a genfi határozat következtében megingott. Kétségtelen tény, hogy a magyar kormány nemzetközi helyzete részben a revizionista propaganda, részben pedig a nehezen leplezett német orientáció következtében nem valami előnyös.

Eppen ezért meglepő Gömbös miniszterelnök legújabb szimpatikusnak éppen nem mondható állásfoglalása a német-kérdésben, amely a magyar parlament mai ülésén történt.

Grieger legitimista képviselő a parlament ülésén interpellációt intézett a kormányhoz, azt állítva, hogy

Magyarország külpolitikáját németbarát alapon irányítják és miután ez minden vonalon csődöt mondott, a kormánynak haladéktalanul le kellene vonni a konzervenciákat.

Gömbös miniszterelnök az interpellációra adott válaszában azt hangoztatta, hogy nem lenne helyes, ha Magyarország teljesen elválna azokat a szálakat, amelyek a történelmi idők folyamán szövődtek Németországban. A német belpolitikai rendszer kritikája nem tartozik a magyar törvényhozás elé. Igaz, hogy Németország gazdasági téren néha ridegséget és merevséget tanúsít Magyarországgal szemben, de az autarkia, sajnos világlajosság.

A németországi belügyekbe való beavatkozást visszautasítja.

Az Anschluss kérdése a két érdekelt országra és a Népszövetségre tartozik. A magyar sajtó német-ellenes beállítottságát helytelenítette ezután Gömbös miniszterelnök, miután a hivatalos Németország most is jó viszonyban van Magyarországgal. Emellett Magyarország egy pillanatra sem kíván elhajolni az olasz-barát politikától. Ez marad továbbra is a külpolitika alappillére, de egy kis nemzetnek minden baráti kezét meg kell ragadnia.

Lord Snowden a német-ellenes front ellen

Gömbös Gyula újabb hitvallását a hitlerista Németország mellett végeredményben meg lehet érteni és meg is értjük. Gömbös mindig jobboldali politikus volt, aki csak az olasz befolyás hatása alatt tett le az aktiv antiszemitizmusáról. Szimpátiái a hitlerista Németország iránt nemcsak saját kormányzati rendszeréből, hanem egyéniségéből is fakadnak.

Annál megdöbbentőbb lord Snowdennek, az angol munkáspárt volt pénzügyminiszterének állásfoglalása a hitlerista Németország mellett. Lord Snowden úgy látszik, ezzel az állásfoglalásával akar bosszút állni hajdani elvtársain, akik számtalanszor megírták róla, hogy lordságát árulásának köszönheti s ki is zárták, Macdonaldal együtt a munkáspártból.

Az angol munkáspárt tudvalevőleg — amely pedig rövidesen alighanem újra kormányzópartja lesz Angliának — a legélesebb német-ellenes politikát folytatja, így többek között egyik leghatásosabb pillére a német-ellenes bojkottnak. Az angol szak-szervezetek kongresszusa kimondotta a legélesebb hitlerista-ellenes politika gyakor-

lati és elméleti folytatását a mai Németország ellen.

Lord Snowden, az egykori munkáspárti vezér, ezzel szemben a Daily Mailnak írott cikkében annak szükségességét hangoztatta, hogy

Anglia szakítsa el magát a német-ellenes fronttól,

mert akkor egészen bizonyosan elkerülhetővé válik a háború. A németek 16 éven át leigázott sorban éltek (?) s el vannak szánva arra, hogy háború árán is visszakerüljenek egyenjogúságukat.

Tudomásul kell venni a német fegyverkezést, de azon kell lenni, hogy háború ne keletkezzen.

Ennek az útja világosan szakító politika az európai német-ellenes fronttal. E politika helyességét mihamar be kellene látni, ok angol hivatalos köröknek, ha komolyan szívükön fekszik Európa megmentése, a nem nagyon távoli időben bekövetkehető új háborútól.

Lord Snowden fenti állásfoglalása a legnagyobb felháborodást váltotta ki az angol haladó közvéleményben, sőt a konzervatívok körében is, amelyben nem is látnak egyebet, mint egy skarbta tett politikai machinációját. Lord Snowden cikke hemzseg a logikai baklövésektől, amikor egy új háború elkerülését Angliának a német-ellenes fronttól való elszakításában látja, holott éppen ez a front biztosíthatja egye-

dül egy, a németek által kezdeményezett háború lehetőségének elhárítását.

Brind angol tábornok lesz a saarvidéki nemzetközi haderő főparancsnoka

Párizsi jelentés szerint Doover felől Calaisba érkezett a Saarvidékre irányított angol csapatkontingens első osztaga, élén egy ezredessel. Angliai hadianyag is érkezett a francia kikötővárosba. Az Intraseigant szerint az angol csapatkontingensbe beosztanak lovasságot is, továbbá nyolc komplett páncéloskocsit. Ugyancsak londoni jelentés arról számol be, hogy Brind angol tábornok fogja átvinni a saarvidéki nemzetközi rendfentartó haderő főparancsnokságát. A tábornok már el is utazott a Saarvidékre.

A svéd lapok beavatott helyről azt az értesítést szereztek, hogy a nemzetközi haderőbe kivезénylendő svéd kontingens egy ezredes vezetése alatt indul utba a Saarvidékre. A kontingensbe tíz tényleges subaltern tiszt kerül be, az ezredes parancsnoksága alá. Az altiszteket szintén a tényleges állományból fogják kiválogatni. A közlegények önként jelentkeztek, katonaviselt munkanélküliek lesznek.

Stokholmi jelentés szerint Ekholm svéd ezredes elutazott a Saarvidékre, hogy meg tárgyalja a svéd csapatkontingens felszerelésének, utbaíntásának és elhelyezésének kérdését.

Több berni lap azt a reális alapot nélkülözni látszó saarvidéki információt közli, hogy a német emigránsok elvesztettek látják ügyüket a Saarvidéken s készülődnek a távozásra. A különös lapinformáció szerint nem remélhető, hogy a népszavazás a jelenlegi népszövetségi kormányzat fentartása mellett nyilatkozzék meg.

Saarbrückeni jelentés arról számol be, hogy Knox, a saarvidéki népszövetségi kormányzótanács elnöke visszaérkezett Genf-ből Londonba. A főpecsétör a repülőtérrel egyenesen a Foreign Officebe hajtatott, ahol jelentést tett a genfi eseményekről.

Fokozatosan visszaállítják Katalónia önkormányzatát

Madrid, december 13. Több hónapos tanácskozás után, létrejött a megegyezés a katalán-kérdésben. A kormány közlekedtől törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé, amelyben a katalán önkormányzatot fokozatosan visszaállítják. Meg fogják tartani

rövid időn belül a katalán tartománygyűlési választásokat is. A madridi központi kormánynak továbbra is fenn fog állani a joga ahhoz, hogy a barcelonai főkormányzót kinevezze, aki az igazgatás legfőbb elölőre lesz Katalóniában a jövőben is.

A Külvárosi Asszonyok Bankjának érdekes születése és botrányos halála

„Fizetésképtelen” lett a bank

Cluj-Kolozsvár, december 13. Ebben a nehéz világban, amikor a belvárosi bankok egymásután zárják be kapuit, kint a periferiák tömeglakásainak asszonyai nagy fába vágják a fejszéjüket: bankot alapítottak. Megalapították a külvárosi asszonyok bankját. A kezdeményező Rácz Aladárné, aki egy napon átment a szomszédasszonyához, mondván, hogy egyszerű ötlete támadt. Miért kallódjék el az a néhány garas, amit a szűk konyhapénzből le tudnak csipni? Alakítsák meg a külvárosi asszonyok bankját. És az ötletet nemsokára tett követte. Megalakult először is a bank „igazgatósága”. Természetesen asszonyok kerültek a bank élére. Mindenki befizetett hetenként száz lejt a bank igazgatójának, Rácz Aladárnának. Az alapszabályok értelmében minden hónapban egy sorsolást tartottak, amikor a boldog tag, akinek nevét kihúzták, 10 ezer lejt birtokába jutott. A bank működött is hónapokon keresztül.

Egy napon azonban megszűntek a sorsolások. Az igazgatósági tagok küldöttségileg jelentek meg az „igazgatósnénál”. Követelték a sorsolásokat, de hiába. A bank vérkeringése megállt. Az igazgatónő, amint azt belvárosi kollégiától tanulta, bezárta bankjának képzelt kapuit és a betétesek, akik egyben igazgatósági tagok is voltak, hiába jelentek meg a fakanállal és esernyőkkel.

Végül az egyik tag gondolt egy nagyot és merészet és feljelentette Rácz Aladárnét az ügyészségen. A kolozsvári törvényszék tegnap tárgyalta a külvárosi asszonyok bank-igazgatójának „csalárd bukását”. Rácz Aladárné először szakértelemmel magyarázta a bíróság előtt a bank alapszabályait és beosztását.

Majd azzal védekezett a bíróság előtt, hogy az igazgatósági tagok és egyben betétesek nem fizették az utóbbi időben a megállapodott betéteket és ezért szüntette be a bankot. Bár a betétesek azzal érveltek, hogy a heti 100 lejt meghaladta anyagi erejüket, a törvényszék felmentette Rácz Aladárnét a csalárd bukás alól és figyelmeztette, hogy a jövőben igyekezzen törvényesen eljárni bankja betéteseivel. Rácz Aladárné ezt meg is ígérte és kijelentette, hogy ismét bankot alapít, ezt azonban már kiterjeszti a vidékre is. A károsultak megfellebbezték az ítéletet.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

Schuschnigg osztrák kancellár Budapestre érkezett

Bécs, dec. 13. Schuschnigg kancellár Budapestre utazott. Az osztrák kancellár három napig marad Magyarországon s aztán visszatér Bécsbe. Bécsben Berger Waldenegg osztrák külügyminiszter tegnap este tanácskozott az osztrák fővárosba érkezett Kánya magyar külügyminiszterrel, aki csütörtökön Schuschnigg kancellárral együtt utazott a magyar fővárosba.

Sohasem lehet megtudni a lantsingi szállodaégés halálos áldozatainak számát

Newyork, december 13. (Rador.) A lantsingi szálloda romjai közül eddig 23 hullát szedtek ki. A hatóságok kijelentették, hogy az áldozatok pontos számát sohasem lehet majd megtudni, mert számos holttest teljesen elhamvadt a lángok között.

Spanyolországban koncentrációs tábortokat állítottak fel a „rossz” emberek számára

Madrid, december 13. (Rador.) A Gazeta de Madrid dekretum szövegét közli, amelyben a kormány három nagy börtön mellett koncentrációs tábortokat létesít, amelyek a „rossz” emberek és csavargók megjavításával fognak foglalkozni — a dekretum szövege szerint.

Egyidejű jelentés szerint az asturiai bányákban újra megkezdődött a munka.

Asturia kormányzója utasította az állam szolgálatában álló ügyvédek, hogy rendelkezzenek a foglalat és szocialista, kommunista és munkakonföderáció tulajdonát képező ingatlanokra és ingóságokra.

Moszkvában feleltették a Gorkij nevével elnevezett hatalmas téli sportcsarnokot

Moszkva, december 13. Tegnap avatták fel a Maxim Gorkij nevével viselő hatalmas téli sportcsarnokot. Az avatási ünnepségen 15 ezer korcsolyázó vett részt.

December 20-án nyilvánosságra hozták az orosz-francia kereskedelmi megegyezést

Párizs, december 13. December 20-án Párizsban és Moszkvában nyilvánosságra fogják hozni az orosz-francia kereskedelmi megegyezés jegyzőkönyvét. E napon Rosenholz orosz külkereskedelmi népbiztos a francia fővárosban lesz s megkezdí tanácskozásait Marchandoux miniszterrel, a végleges kereskedelmi szerződés megkötése iránt.

Kínai baloldali szélsőségesek elhurcoltak egy misszionáriust

London, december 13. Hang-csi kínai baloldali szélsőségesek foglyul ejtettek és elhurcoltak egy misszionáriust, feleségével és gyermekével együtt.

Ötven új bombavető repülőgépet rendelt Amerikában a francia hadügyminisztérium

Párizs, december 13. A Paris Midi jelelenti, hogy a francia hadügyminisztérium ötven új bombavetőrepülőgépet rendelt az Egyesült Államok egyik repülőgépgyárában.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomdája Cluj, Strada Harou L. Pop 19. Telefon: 9-77.

Cenzurat

Taxa postală plătită în numele No. 224713/9

10. Telefon: Havonta 110, évre 600, egy félre: Havonta 12, egy detések díjszámát az UJ KELET az ország egyetemes hírlapjának utána megjelölés

12

A liber fels

Bucuresti- Uj Kelet tud telen a csü fordulópontok váltogat gott lázas ak tak le, amel vajmi keves minden val nyomni bély alakulására. indulópontj pokban megj vetkezőképpe

„Paul A niszer elő Samsonov nagyvezér Florescu u lantikár nőke lett. aki eddig láta el, a kává neve

A hir pol nést keltett. át volt a ve kormány al be, miután lalt az ellen, nok kerüljör ugy tudják, azon magas zik, akik sz zeti paraszt Hogy milyen kari főnök lenlegi sajtó te nyitott k az, hogy a a liberális pedig Dinu köréje csop

Olvass

Popescu Ne alminisztere pellációt jeg delután üle sen hire fur cíóhoz csatl a párt elnök kinevezés, r ködésének k

A dolgok néhány nap értelmében je megváltó köztlenül most a vál programon után kerül interpelláció foganatosító